

Resmi Veriler Işığında Uyuşturucu Kaçakçılığı ile Mücadele: Türkiye Örneği

Struggle with Drug Smuggling Based on Official Data: The Case of Türkiye

Kutay İŞLER

Öğr. Gör., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,
Köyceğiz MYO, kutayisler@outlook.com,
<https://orcid.org/0000-0002-7361-6610>

Makale Başvuru Tarihi: 20.05.2025

Makale Kabul Tarihi: 28.06.2025

Makale Türü: Araştırma Makalesi

ÖZET

Anahtar Kelimeler:

Suç Ekonomisi,
Kayıtdışı Ekonomi,
Terörizm,
Kaçakçılık,
Uyuşturucu,

Bu çalışmada, kayıt dışı ekonomi tanımının yanı sıra kayıt dışı ekonomi çeşitleri ve suç ekonomisi kapsamındaki temel suçlar ele alınmıştır. İlerleyen bölümlerde ciddi pazar payına sahip uyuşturucu madde çeşitleri ve Türkiye'deki kaçakçılık rotaları incelenmiştir. Son bölümde resmi verilerle güvenlik güçleri tarafından uyuşturucu madde yakalanma oranları verilerek son yıllarda yapılan araştırmalara değinilmiştir. Dünyanın birçok noktasında olduğu gibi Türkiye'de de özellikle organize suç örgütleri ve terör örgütleri yasal olmayan faaliyetlerine süreklilik katmak ve kazanç sağlamak istemektedirler. Bunları sağlamak için ülkelerin gerek kolluk kuvvetlerine gerekse de ekonomik güvenlik sağlayıcı kurumlarına karşı kılıf uydurmaya çalışmaktadırlar. Bu amaçla terör örgütleri tarafından kültür merkezleri, yayınevleri, dernekler ve vakıflar gibi legal görünümlü yapılar oluşturularak maddi ve lojistik destek sağlamaya çalışıldığı gibi, doğrudan illegal olarak da kazanç sağlamaya çalışmaktadırlar. Kaçakçılığın boyutları incelendiğinde özellikle uyuşturucu kaçakçılığı küresel çapta üzerinde çok daha fazla durulması gereken konu olmuştur. Söz konusu yasadışı faaliyet organize suç örgütleri ve terör örgütleri için fazlasıyla kazançlı bir sektör olduğundan, bu örgütler yasal olmayan faaliyetlerini artırmak ve devamlı kılmak için yasal olmayan nakit akışlarına yönelmektedir. Bu bağlamda alınacak önlemler ulusal düzeyden ziyade uluslararası mücadele biçiminde olmalıdır.

ABSTRACT

Keywords:

Crime Economy,
Informal Economy,
Terrorism,
Smuggling,
Drugs,

This study discusses the definition of the informal economy, its various forms, and key offenses that fall under the scope of the criminal economy. In the following sections, widely trafficked narcotic substances and major smuggling routes in Türkiye are examined. The final section presents official data on drug seizures by security forces and highlights recent research conducted in this field. As in many parts of the world, organized crime and terrorist organizations in Türkiye aim to sustain their illicit operations while securing financial gain. To achieve this, they attempt to circumvent state control mechanisms, including law enforcement agencies and institutions responsible for economic security. To achieve these goals, terrorist organizations establish seemingly legal entities such as cultural centers, publishing houses, associations, and foundations. These legal entities are used to provide financial and logistical support, while the organizations also engage in direct illegal activities. An examination of smuggling activities reveals that drug trafficking, in particular, is a subject that requires significantly greater global attention. Given the substantial profits it generates, this illegal trade continues to attract both criminal and terrorist organizations, prompting them to rely on illicit financial flows to expand and maintain their operations. In this context, effective countermeasures must be framed as part of an international effort rather than limited to national strategies.

Önerilen Alıntı (Suggested Citation): İŞLER, Kutay (2025), “Resmi Veriler Işığında Uyuşturucu Kaçakçılığı ile Mücadele: Türkiye Örneği”, **Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi**, S.8(2), ss.514-536, Doi: <https://doi.org/10.33712/mana.1702676>

1. GİRİŞ

Kalkınmış ve kalkınmakta olan ülkeler için kayıt dışı ekonomi sorunu özellikle son yıllarda önemli bir konu haline gelmiştir. Küreselleşmenin de etkisiyle hem ulusal düzeyde hem de uluslararası düzeyde ekonomiye yönelik suçlarda artış sağlanmıştır. Bu da beraberinde kayıt dışı ekonomi olgusunda var olan seviyeyi günden güne daha da tehlikeli boyutlara getirmiştir. Bu anlamda özellikle kayıt dışı ekonominin alt dalı olan “suç ekonomisi” kavramı birçok araştırmacının incelediği konu olmuştur. Araştırmacıların alanlarına göre değişmekle beraber; suç ekonomisinin neden olduğu vergi kaybı, suç ekonomisinin boyutu ile ekonomik göstergeleri üzerine etkileri, kayıt dışı ekonomi ve çalışanların güvenliği, para piyasalarını yönlendiren ve ekonomideki kayıtlara hiç girmeyen kayıt dışı para miktarlarını ve yasadışı tüm ekonomik faaliyet alanları, üzerine araştırılan konular olmaktadır (Aydemir, 1995; Yılmaz, 1996:2). Temelinde bireyler rasyonel hareket ettiklerinde ve karlarını maksimize etme isteklerinde işleyecekleri suçun getirisi ile suça yönelik cezaların maliyeti arasında karar verici konumdadırlar. Suç ekonomisi kapsamında işlenecek suçların ekonomik olarak çok ciddi miktartlı maddi getirilerinden ötürü özellikle organize olmuş suç örgütleri ile terörist yapıları grupların etkin kullandığı yasadışı sektörler haline gelmesi kaçınılmaz olmuştur. Bu anlamda özellikle suç örgütleri ve terörist gruplar suç ekonomisinin gerek ulusal gerek uluslararası zeminde ortak bir beyin ve stratejiye sahip olan ve suç ekonomisinin özünü oluşturan en önemli faaliyetlerdir. Suçların sıfıra indirilmesi neredeyse imkânsız olduğunun ya da muazzam kaynakların sağlanması gerektiğinin bilincinde olan ülkeler ayıracığı ne kadar kaynakla ne kadar suçun önlenilebileceğine yönelik analizler yapmaktadır. Karar verme süreçlerinde hangi sektörlerde suçların yoğunlaştığı veya bu alanların dönemsel bir süreç olup olmadığı gibi değişkenler analizlere katılarak mücadele yolları planlanmaktadır.

Türkiye’de her dönemin ekonomik politikalarına göre yasadışı kazanç alanları oluşmuştur. Özellikle 1950-1980 dönemleri arasında döviz, sigara, elektronik alet kaçakçılığı olurken; 1980 sonrasında küreselleşmenin de etkisiyle uluslararası düzeyde başta uyuşturucu ve silah kaçakçılığının yanı sıra hayali ihracat, insan kaçakçılığı ve bu suçlardan kaynaklanan mal varlığının aklanması önem kazanmıştır. Uluslararası ve dolayısıyla ulusal düzeyde maruz kalınan ekonomik, siyasi veya doğal krizler gibi çalkantılı dönemler özellikle suç örgütlerinin yapılanmaya başladıkları dönemlerdir. Bu organize yasadışı suç örgütleri ve terör örgütleri yasadışı faaliyetlerini devam ettirebilmesi için uyuşturucu kaçakçılığı faaliyetlerini önemli birer finans kaynağı olarak görmektedir (Kahya ve Irmak, 2014:356). Ancak söz konusu yasadışı faaliyetler küresel çapta çok farklı coğrafyalarda ve gizlilik içerisinde yürütüldüğünden dolayı finansal boyuta yönelik tahminlerin çok zor hesaplanacağı bilinmelidir.

2. TERÖRİZM İLE SUÇ EKONOMİSİ İLİŞKİSİ

Suç örgütlerinin nihai amacı gelir elde etmektir. Fakat terörizm kapsamında terör örgütlerinin esas amaçları gelir sağlamak olmasa da oluşumlarının devamını sağlama noktasında yasadışı bu faaliyetlerinin finansmana ihtiyaç duymaktadırlar. Terör örgütlerinin asıl amaçları gelir elde edilmesinin aksine temel ideolojilerini gerçekleştirebilmek ve terör faaliyetlerinin devamlılığını sağlamak üzere suç ekonomisini bir araç olarak kullanma amacı olmaktadır (Uçan ve Güner, 2017:22).

Terör örgütlerinin bünyesinde barındırdıkları üye sayıları, ideolojilerini duyurma, yapmış oldukları silahlı veya silahsız terörist eylemlerin toplumda getirdiği sesler ve bu eylemlerin sıklığı gibi faaliyetler kendi gücünü kanıtlama göstergeleridir. Bu eylemelere ilave olarak özellikle terörizm unsurlarından birisi olan uluslararası olma özelliği küresel dünyada terör örgütlerinin kendilerini finanse etmelerini zorunlu kılmaktadır. Kendilerini finanse etmekte zorlanan terör örgütleri varlıklarını devam ettirememekte ve son bulmaktadır.

Yürütülen yasadışı faaliyetlerinin hacmi terör örgütlerinin büyüklükleri ile doğrudan ilişkilidir. Ulusal çapta küçük suç örgütleri genelde hırsızlık, gasp, adam kaçırma-fidye vb. küçük çaplı adi suçlarla finansmanlarını sağlarken, uluslararası boyutlu ve dış destek alan terör örgütleri, uluslararası düzeyli uyuşturucu kaçakçılığı, insan ticareti ve insan kaçakçılığı, silah kaçakçılığı gibi suç ekonomilerinden ciddi miktartlı gelirler elde etmektedir (Demir, 2007:10). Bu anlamda uyuşturucu madde kaçakçılığı terör örgütlerinin en büyük gelir kaynağı arasında olmaktadır. Küçük miktarlarının dahi çok yüksek paralar getirmesi uyuşturucu madde kaçakçılığı üretiminin kolay, pazarlama imkânlarının geniş, talebin çok fazla ve nakde çevrilebilmesinin pratik oluşu gibi cazip durumlar terör örgütlerinin işini kolaylaştırmaktadır (Gürel, 2015:18).

2.1. Silah ve Mühimmat Kaçakçılığı

Uyuşturucu kaçakçılığında olduğu gibi silah ve mühimmat kaçakçılığı da suç ekonomisi kapsamında işlenen ciddi suçlardan birisidir. Ateşli silahların Türkiye'ye sokulması, sokulmasına teşebbüs edilmesi, aracılık edilmesi, yasadışı olarak imal edilmesi, aynı şekilde Türkiye'ye sokulan veya burada imal edilen silahların nakledilmesi, satılması, satmaya aracılık edilmesi veya bu amaçlarla bulundurulması, silah ve mühimmat kaçakçılığı suçunu oluşturmaktadır (6136 Sayılı Kanun).

Silah kaçakçılığı özellikle, sıcak savaş tehlikesi ve terörist eylemlerin artış gösterdiği dönemlerde ortaya çıkan ve yaygınlaşan bir kaçakçılık çeşididir (Özsoylu, 1999). Silah kaçakçılığı ile terörizm arasında sıkı bir ilişki söz konusudur. Özellikle terör örgütleri silah kaçakçılığı yaparak hem kanlı terör eylemleri için ihtiyaç duyduğu silahları temin etmekte hem de bu yasadışı faaliyetten gelir elde etmektedir (Aykın ve Sözmén, 2008; Gürel, 2015:19). Aynı zamanda terör örgütleri eylemlerini gerçekleştirebilmek için ihtiyaç duyduğu silahları hasım ülkelerden lojistik destek şeklinde aldıkları gibi bunların temini için uyuşturucu kaçakçılığında gelir elde etme yoluna gitmektedir. Bu anlamda silah ve uyuşturucu kaçakçılığı arasında da doğrudan bir ilişki söz konusudur. Ancak terör örgütlerinin yasadışı faaliyetleri için ihtiyaç duyduğu çok büyük ölçekli finansman sadece silah veya mühimmat kaçakçılığıyla giderilememektedir. Çünkü silah veya mühimmat kaçakçılığı, uyuşturucu kaçakçılığı süreklilik arz etmemektedir. Ne yazık ki dünya'da yılda yaklaşık 300 milyona yakın insanın uyuşturucu kullanıyor olması uyuşturucu maddelere çok ciddi bir talep patlaması yaşanmasını sağlamakta bu da uyuşturucu kaçakçılığının getirdiği gelirin artarak devam edeceğini göstermektedir. Ancak silah kaçakçılığı, terör örgütlerinin kendi silahlarını karşılamaları veya başka suç örgütlerine satarak gelir elde etmelerinin dışında süreklilik bakımından tam olarak finansman sağlayamamaktadırlar (Unodc, 2025).

2.2. İnsan Ticareti ve İnsan Kaçakçılığı

Organize suç örgütleri ve sıklıkla iş birliği içerisinde olan terör örgütleri için uyuşturucu ve silah kaçakçılığından sonra en ciddi gelir elde edilmesini sağlayan yol "insan ticareti ve insan kaçakçılığı"dır. Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin İnsan Kaçakçılığını Önleme ve Cezalandırma Protokolüne göre insan ticareti aşağıdaki anlama gelmektedir;

"Kuvvet kullanarak ya da kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkaları üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması"dır.

Burada suçlu tarafından suça maruz kalana uygulanan bir zorlama söz konusudur. İnsan ticareti, mağdurlarının onurunu ve özgürlüğünü zedeleyen çok ciddi bir suçtur. Her yıl suç örgütleri tarafından binlerce kadın, erkek ve çocuk kendi ülkelerinde veya yurtdışında tacirlerin eline teslim edilmektedir. Birçok insan ticareti vakasının gizlenerek yapılması buna ilişkin verilerin doğru ve eksiksiz toplanmasını imkânsız kılmaktadır (Unodc, 2024).

Terör örgütleri insan kaçakçılığı ile kendilerine maddi gelir sağlarken aynı zaman da örgüte eleman temin etmektedirler. Aynı zamanda yasadışı göç organizasyonları ile birlikte hareket edebilen terör örgütleri;

- Sınırdan geçişlere göz yumarak güvenliklerinin sağlanması karşılığında komisyon alınması,
- Yasadışı göçmenlerin sınırdan illegal yöntemlerle geçirilerek başta Avrupa ülkeleri olmak üzere gelişmiş diğer ülkelere götürülmesi,
- Avrupa ülkelerinin iltica politikalarının istismar edilmesinin yanı sıra çeşitli sahtecilik yöntemleriyle iltica başvurularının yaptırılması,
- Avrupa ülkelerinde mültecilere sağlanan maddi yardımlardan pay alınması,
- İkamet hakkı elde eden kişilerin, örgütün Avrupa ülkelerindeki her türlü yasadışı faaliyetinde kullanılması aşamalarında rol almaktadırlar.

Söz konusu insan ticareti ve insan kaçakçılığı faaliyetlerinde ciddi gelir elde eden yasadışı veya terör örgütleri hız kesmeden faaliyetlerine devam etmektedir (Gürel, 2015:20).

2.3. Uyuşturucu Kaçakçılığı

Uyuşturucu kaçakçılığı, ülkelerin sınırlarını da aşabilen, ulusal ve uluslararası seviyede bir suç çeşidi haline gelmiştir. Bağımlı sayısının dünya çapında ciddi sayılara ulaşması, uyuşturucu kaçakçılığın elde edilen yüksek kâr payları, terör örgütlerinin bu yüksek kârdan artan ölçüde pay alma heveslerine yönelmeleri ve nihayetinde teknolojideki gelişen gelişmeler, uyuşturucu üretimi ile kaçakçılık faaliyetlerini hızlandırmıştır. Ancak küresel düzeyde farklı piyasa ve coğrafi alanlarda gizlilikle yürütülen söz konusu faaliyetin finansal boyutuna yönelik tahminlerde bulunmak oldukça zor olmaktadır. Ciddi düzeyde hacmi artan söz konusu kaçakçılık sorununu küresel düzeyde çok çeşitli ve kapsamlı mücadeleyi gerektiren, üzerinde çok ciddi tartışılması ve uluslararası iş birliğini zorunlu kılan gereken bir konu haline getirmiştir (Dışişleri, 2022).

Uyuşturucu kaçakçılığına giden yol bu maddelerin üretimi, kaçakçılığı ve satış boyutunu beraberinde getirmektedir. Organize suç örgütleri veya terör örgütleri birbirleriyle bağlantılı olduğundan her aşamada uzmanlaşmış olabileceği gibi, sadece üretim ya da sadece satış aşamalarında da uzmanlaşmış olabilmektedir. Bu anlamda terör örgütleri ve organize suç örgütleri ulusal ve uluslararası alanda stratejik ortaklıklar kurarak iş birliği ile hareket edebilmektedir.

Getirisi çok yüksek olan böyle bir pazar doğal olarak organize suç örgütlerinin ilgi odağı olmaktadır. 2017 yılında yayınlanan AB Ağır ve Organize Suç Tehdit Analizi Raporuna göre Avrupa içerisinde 5000 organize suç örgütü bulunmakta ve bu örgütlerin üçte biri doğrudan uyuşturucu ticareti ile ilgilenmektedir. Aynı şekilde 2021 yılında yayınlanan rapora göre suç örgütlerinin %38'i yine uyuşturucu ticareti ile ilgilenmektedir (Egm, 2022:105).

Günden güne giderek hacmi artan uyuşturucu madde kullanımına bağlı uyuşturucu kaçakçılığı hem organize suç örgütleri hem de terör örgütleri için en kazançlı işlerden biri olmaktadır. Nitekim Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç ile Mücadele Ofisi (UNODC) 2021 ve 2024 Dünya Uyuşturucu Raporlarına göre, dünya genelinde 2019 yılında yaklaşık 275 milyon insan, 2020 yılında 284 milyon insan, 2021 yılında 296 milyon ve 2022 yılında 292 milyon insan uyuşturucu madde kullanmaktadır. 2012-2022 yıllarına bakıldığında yüzde 23'lük bir artışın olduğu ve 2021 yılında dünya genelinde 15-64 yaş aralığında her 17 kişiden 1'inin uyuşturucu madde kullandığı tahmin edilmektedir (Unodc, 2023). Diğer taraftan Avrupa Birliği'nde 15-64 yaş aralığındaki yetişkinlerin 83,4 milyonunun ya da %29'unun daha önce yasadışı uyuşturucu kullandığı tahmin edilmektedir (Emcdda, 2022). Uyuşturucu kullananların % 82'si 20-35 yaş arasında ve uyuşturucu maddeden hayatını kaybedenlerin % 90'ını da 35 yaş altındadır (Üsküdar, 2024).

Uyuşturucu maddelerin yarattığı bağımlılığın etkisiyle sürekli talep edilen ve pazarı hazır bir ticari ürün olmuştur. Kullanıcılar bağımlılıklarının etkisinde kalarak kalan son parasını harcamaya hazır halde oldukları bu uyuşturucu ve uyarıcı maddeler dünya çapında kullanıcı sayılarına bakıldığında terör ve organize suç örgütlerinin en önemli kaçakçılığıyla gelir elde etme yöntemi olmuştur.

3. KAYIT DIŞI EKONOMİ

1960'lı yıllardan itibaren özellikle gelişmiş ülkelerden başlamak üzere tüm dünyada “*kayıt dışı ekonomi*” ifadesi farklı isimler altında ve değişik yapılar içerisinde gündem olmaya başlamıştır. Kayıt dışı ekonomi her ekonomide farklı biçimlerde ortaya çıktığı için özelliklerine göre de farklı türde isimlendirilmektedir. Fakat kayıt dışı ekonomi, birbiri içine geçmiş bir yapı sergilediği için hem farklı yapılanmaların açıkça yansıtılmaya çalışıldığı hem de anlamca iç içe geçmiş olan çok çeşitli kavramlarla isimlendirilirler (Önder, 2001:241). Uluslararası literatürde gizli ekonomi (*hidden economy*), gayri resmi ekonomi (*informal economy*), yeraltı ekonomisi (*underground economy*), paralel ekonomi (*parallel economy*), ikinci ekonomi (*second economy*), gölge ekonomi (*shadow economy*), gri ekonomi (*gray economy*) gibi çok çeşitli biçimlerde ifade edilmektedir (Atıcı, 2021:62-63).

Kayıt dışı ekonomi karmaşık ve iç içe geçmiş bir yapıya sahip olduğu için iki farklı açıdan ele alınması kapsamını daha anlaşılır kılacaktır. Diğer taraftan kayıt dışı ekonomi yasal bir şekilde yapılan ancak herhangi bir belgeye bağlanmamış ekonomik faaliyetleri barındıran dar anlamda olacağı gibi, yasal olduğu kadar konusu suç teşkil eden ve yapılması yasak olan yasadışı faaliyetleri barındıran (*çok boyutlu kaçakçılık, insan ticareti, yasadışı bahis gibi*) geniş anlamda da olabilmektedir. Geniş anlamdaki kayıt dışı ekonomi dar anlamdaki kayıt dışı ekonomiden çok daha kapsamlı bir yapıya sahiptir. Nitekim geniş kapsamlı yasadışı faaliyetler, konusu suç teşkil ettiği için gizli tutularak hem güvenlik güçlerinden hem de devletin mali suçlarını inceleyen birimlerinden saklanmak adına çeşitli kamuflej gömlekleri giyilerek yapıldığından ekonomik boyutlarını tahmin etmek daha da zorlaşmaktadır (Işık ve Acar, 2003:118).

Kayıt dışı ekonomi içinde yer alan ve birbirlerinden farklılık gösteren konular, gelir elde edenlerin elde etme biçimleri açısından 3 farklı grup içerisinde sınıflandırılmaktadır (Aydemir, 1995a:76; Sarılı, 2002:33). Bunlar;

- **Yarı Kayıtlı Ekonomiler:** Kayıt dışılığın en büyük kısmını oluşturan grup yarı kayıtlı olan gruptur. Üretilen malların ve hizmetlerin kanunlara uygun bir şekilde işlem görmesine karşın bunların ya bir kısmının ya da çok büyük bir kısmının kayıt altına alınmamasıdır (Aydemir, 1995a:14; Demir, 2007:10). Yarı kayıt dışı ekonomi, kanunlara uygun üretim gelirlerinin kayıt altına alınmaması ya da söz konusu gelirlerinin kanunlara aykırı bir biçimde kayıt dışında tutulması şeklinde karşımıza çıkmaktadır (Karatay, 2009:11).
- **Kayıtlarda Yer Almayan (Kayıtlara Hiç Girmeyen) Ekonomiler:** Ekonomik faaliyetlerini devlet mali kurumlarının bilgisi dışında gerçekleştirenlerin gelirleri hiçbir şekilde kayıt altına girmediği takdirde kayıtlarda yer almayan ekonomiler kapsamında değerlendirilmektedir. Bu gruptaki işlerin yapılması devlet tarafından yasaklanmamıştır. Gelişmekte olan ülkelerde sıklıkla görülen evinde üretim yapanlar, hamallar, inşaat ve tarım işçileri, pazarcılar, evlerde özel ders verenler gibi küçük boyutlu iş grupları genelde gelirlerine yönelik vergiden kaçınılmaktadırlar (Karatay, 2009:13).
- **Suç Ekonomisi:** Kayıt dışı ekonomi, devletin resmi kayıtlarına girmeyen yasal veya yasal olmayan faaliyetlerdir. Yasadışı olan faaliyetlerin bir tarafında üretimi, tüketimi, dağıtılması, satılması yasal olan ancak yasadışı yöntemlerle devlet kayıtlarına geçirilmeyen gelirler söz konusu iken diğer tarafında kanunların üretimi, tüketimi, dağıtılması, satılması gibi her eylemini keskin bir şekilde yasaklayarak suç saymış faaliyetler neticesinde ortaya çıkan gelirler söz konusudur (Yücebaş, 2011; Kahya ve Irmak, 2014:352). Bu gelirler hiçbir şekilde kayıt altına alınmadığı için vergilendirilmemektedir. Ancak burada asıl dikkat edilmesi gereken suç ekonomisi kapsamında işlenen suçların küçük boyutlu iş gruplarından ziyade hızla küreselleşen dünyadaki bu süreçte organize suç örgütleri ve terör örgütleri tarafından faaliyetlerine süreklilik katmak üzere kullanılmasıdır.

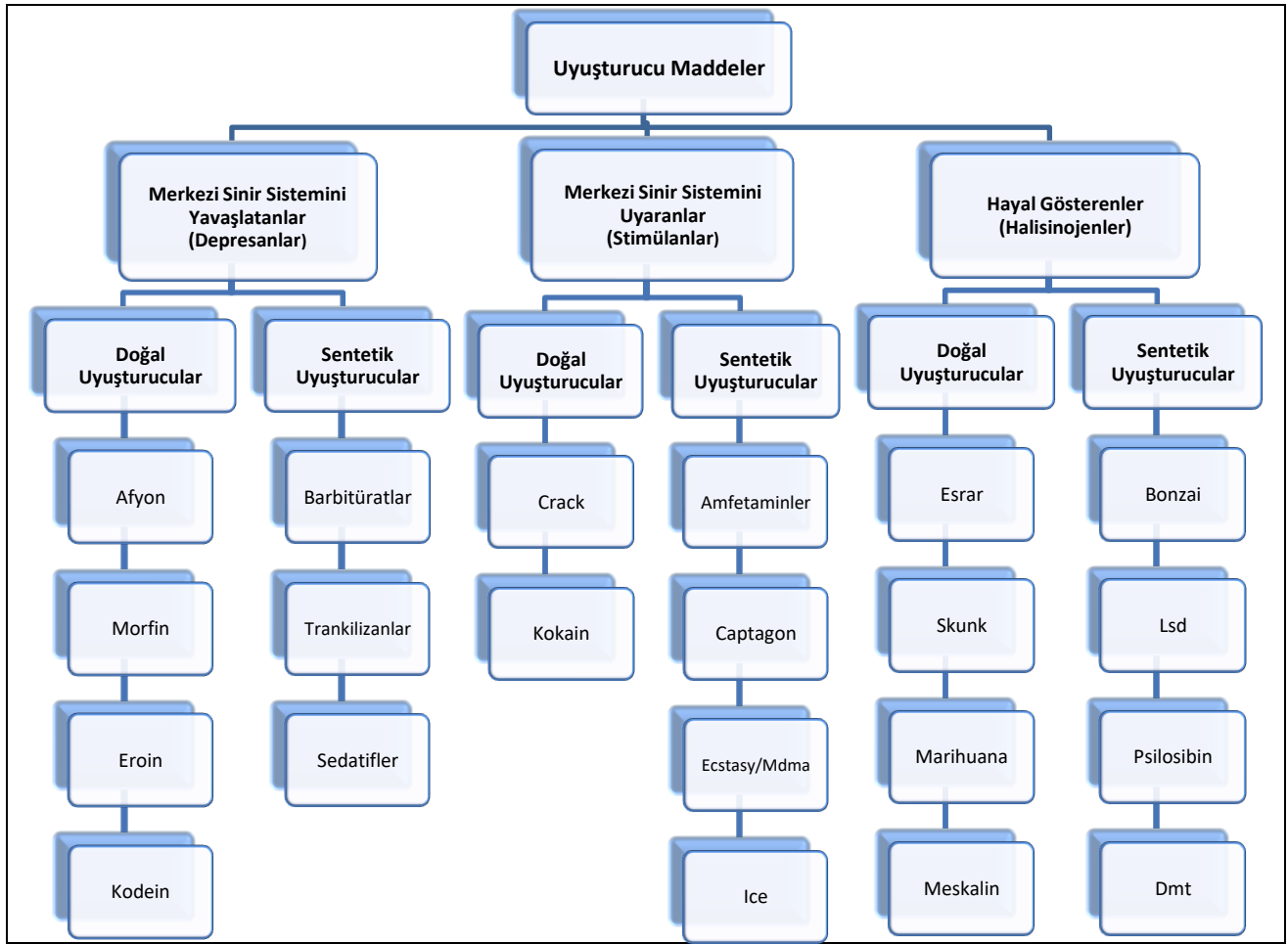
4. UYUŞTURUCU MADDELER VE KAÇAKÇILIK ROTALARI

Dünya Sağlık Örgütüne göre uyuşturucu, “sağlık nedenleriyle alınanların dışında, organizmanın bir ya da birden çok işlevini değiştirebilen herhangi bir madde” olarak tanımlamaktadır. Uyuşturucu maddeler; kullanan kişiyi uyuşturarak, hareketsiz bırakan, kontrolünü kaybettiren ve bağımlılık oluşturan kimyasal maddelerdir. Bağımlılık yaratan bu maddeler tümüyle yasal olmayan maddeler değildir. Bunların bir kısmı yasal bir şekilde eczanelerde bulunabilirken hekim tarafından da reçete edilen ilaçlar kapsamındadır. Nitekim halen tıpta bazı hastalıkların tedavisinde kullanılmaktadır. Hekimin kontrolünde belirli dozlarda ve kısa süreli kullanıldığında bağımlılık yapıcı olasılıkları düşük olmaktadır. Fakat kontrol dışında, yüksek dozlarla ve uzun süreli kullanımlarda bağımlılık oluşturmaktadır. Bu anlamda ilk durumda ilaç statüsünde yer alırken ikinci durumda kötüye kullanılan uyuşturucu madde olmaktadır. Bunun bir sonucu olarak bu tür maddelerin kontrolüne yönelik yasal düzenlemelere yapılarak bu ayrım kesin bir şekilde ortaya konulmuştur (Ögel, 2012:3).

Uyuşturucu maddeler Dünya Sağlık Örgütüne göre bitkisel veya sentetik özellikte olup, merkezi sinir sistemini etkileyerek fiziksel ve/veya ruhsal bağımlılık hallerine neden olan, bazı hallerde kullanımının devam etmesi üzerine dozajının artırma ihtiyacının duyulmasına, diğer bazı hallerde ise kişinin farklı uyuşturucu maddelerin kullanmasına sebep olan tüm maddeler uyuşturucu sayılmaktadır (Altıntaş, 2018:17).

4.1. Uyuşturucu Maddeler

Bilinen bütün uyuşturucu maddeler doğal ya da sentetik olabilir. Aynı şekilde yasal ya da yasadışı da olabilmektedir. Doğal uyuşturucular laboratuvar ortamında çeşitli işlemler geçirilerek sentetik uyuşturucu haline getirilmektedir. Dünya üzerinde bilinen çok sayıda uyuşturucu madde bulunmasına karşın halen uyuşturucu yapımında kullanılan ve keşfedilmemiş doğal bitki ve laboratuvar ortamında keşfedilmeyi bekleyen çok sayıda sentetik uyuşturucu madde bulunmaktadır.

Tablo 1. Uyuşturucu Maddeler

Kaynak: Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü

Uyuşturucu maddelerin sınıflandırılmasında birbirinden farklı birçok kategori bulunmasına karşın uyuşturucu maddeler Şekil 1’de doğal ve sentetik uyuşturucu maddeler olarak sınıflandırılmaktadır. Merkezi sinir sistemini yavaşlatan doğal uyuşturucular haşhaş bitkisinden elde edilir. Aynı şekilde merkezi sinir sistemini uyarıcı doğal uyuşturucular koka yaprağından elde edilirken, hayal gösterenlerden esrar ise hint keneviri bitkisinden elde edilmektedir. Diğer taraftan sentetik uyuşturucular laboratuvar ortamında yapay olarak elde edilmektedir.

Uyuşturucu kaçakçılığı terör örgütlerinin ana gelir kaynağını oluşturmaktadır. Yasadışı ticaret hacminin yüksekliği bundan çıkar sağlayan terör örgütlerine güç katmaktadır. Uyuşturucu maddelerin üretimi dünya genelinde birçok yerde yapılmaktadır. Nitekim uyuşturucu yapımında kullanılan bitkinin yetişmesi için an etken uygun iklim koşulları etkilidir. Uyuşturucu çeşitlerinin farklı coğrafyalarda üretilmesi ve üretimi yapılan uyuşturucu maddelerin bugün milyonlara ulaşan kullanıcı kitlesinin taleplerine yanıt vermesi anlamında kaçakçılık faaliyetlerine konu olmaktadır. Farklı türdeki uyuşturucuların farklı coğrafyalarda üretiminin yapılması tüm dünya da milyonları bulan kullanıcı kitlesine ulaşması anlamında kaçakçılığa yol açmaktadır. Bu çerçevede talep boyutunun fazla olması terör örgütlerinin bu yöneme sevk etmiştir. Üstelik dünya genelinde veya bazı bölgeler arasında bölgesel çatışmalara bağlı istikrarsızlıklar söz konusu olduğunda kaçakçılık veya diğer narkotik suçlar için uygun zemin hazırlamış olabilmektedir.

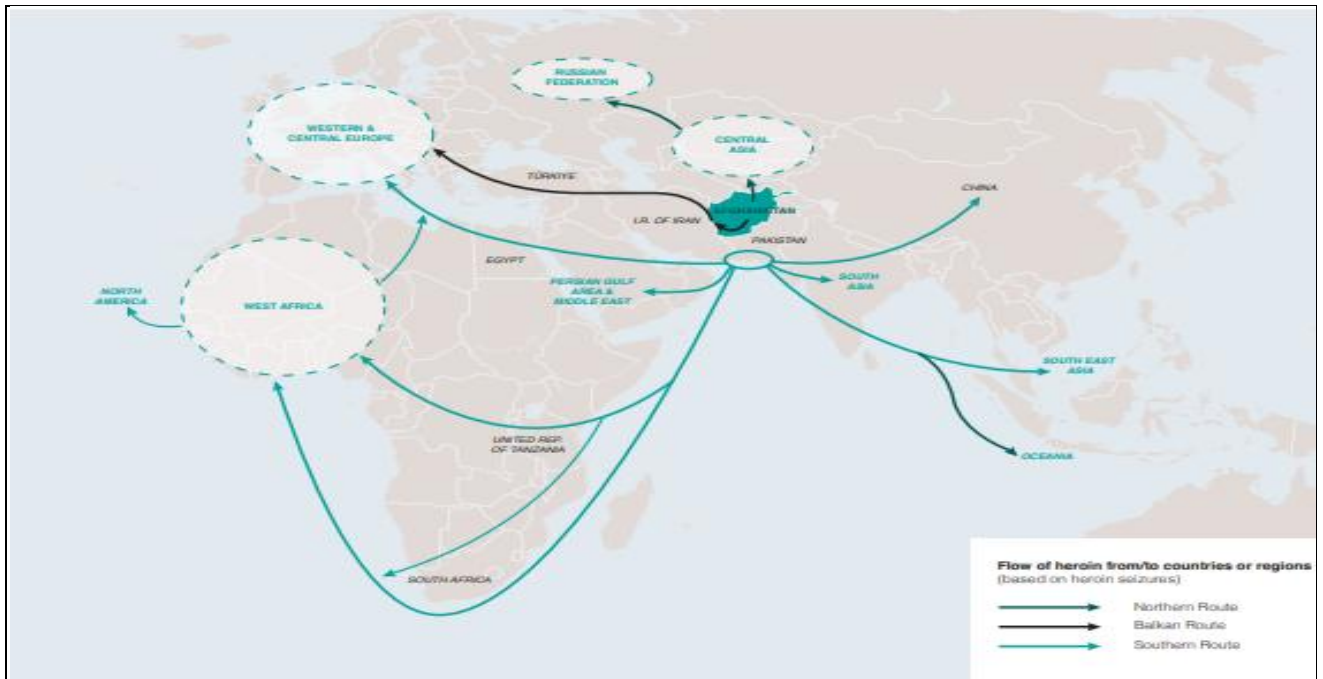
Kaçakçılık faaliyetleri incelendiğinde, amfetamin tipi uyarıcı maddelerde Orta Amerika, Doğu ve Güney Doğu Asya, Yakın ve Orta Doğu ile Orta ve Batı Avrupa’nın, kokain için Güney Amerika’nın, opiyatlarda denilen haşhaş bitkisinden üretilen uyuşturucu maddelerin ise Batı ve Güney Batı Asya en fazla üretim ve çıkış bölgeleri olmaya devam etmektedir. Suriye’de 2010’lu yıllardan itibaren başlayan ve 2025 yılı başları itibariyle alevinin söndüğü değerlendirilen çatışma ortamı, bu süre zarfında ülkenin Captagon başta olmak üzere amfetaminler grubundaki uyuşturucuların üretimi ve kaçakçılığında küresel çapta ciddi tedarikçi ülkelere birisi olmasına neden olmuştur. Diğer taraftan 2022 yılı başlarında Rusya ile Ukrayna arasında başlayan savaş durumu, yasadışı uyuşturucu kaçakçılık güzergâh kollarından birisi olan balkan rotasında bulunan Ukrayna deniz sınırını da

kapsayan Karadeniz rotası üzerinde de yaşadığı kaçakçılık trafiğinde değişimlere neden olmuştur (Türkiye Uyuşturucu Raporu, 2023:15).

4.1.1. Eroin Kaçakçılığı

Afyon ve türevleri olan talebinin yaklaşık %80'inin Afganistan tarafından karşılandığı değerlendirilmektedir. Nitekim Afganistan halen küresel uyuşturucu pazarına arz edilen eroinin en büyük miktarının kaynak ülkelerinden birisi olmaktadır. Aynı zamanda eroin tedarikinin yanı sıra en yüksek oranda yasadışı haşhaş ekimi ve afyon üretimine ev sahipliği yapmaktadır. Ancak Taliban'ın 2021 Ağustos ayında ülkenin idaresine el koyması akabinde 2022 Nisan ayında Afganistan'ın tamamında her türlü yasa dışı uyuşturucu ekimi ve üretimine yönelik ilan edilen yasak sonrası haşhaş ekiminde keskin düşüşler görülmektedir. Bu durumuyla Afganistan son dönemde haşhaş ekimi bakımından Myanmar'ı gerisinde bırakmıştır. Bununla birlikte genellikle Meksika, Laos, Kolombiya ve Guatemala'da olmak üzere Latin Amerika'da üretilen afyon Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve daha az oranda Güney Amerika pazarlarında tedarik edilen eroinin kaynak bölgesidir (UNODC, 2022:8).

Şekil 1. Afganistan'dan Eroin Kaçakçılık Rotaları

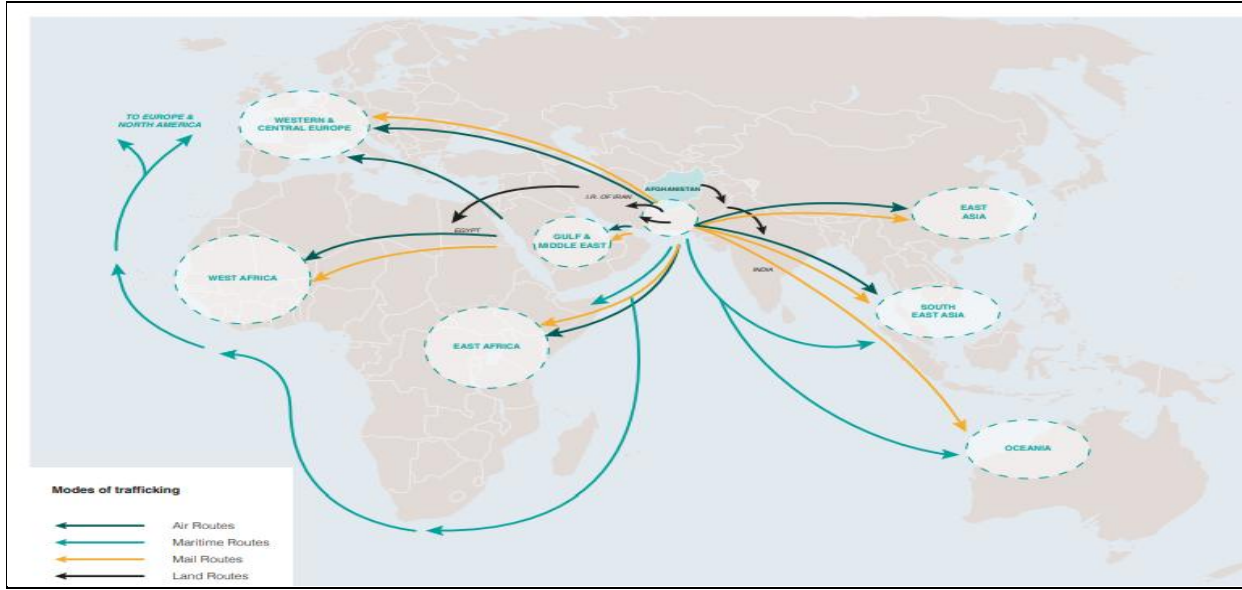

Kaynak: UNODC

Geneli eroin olmak üzere Afganistan merkezli opiyatların Afganistan'a komşu olan ülkeler ile dünyanın geri kalan bölgelerine yapılan kaçakçılıkta Balkan rotası, Güney rotası ve Kuzey rotası hali hazırda halen aktif bir şekilde kullanılmaktadır (Şekil 1).

- **Balkan Rotası:** Afganistan'dan başlayacak şekilde İran, Türkiye ve Balkan ülkeleri üzerinden Orta ve Batı Avrupa'ya ulaşan bu rota eroin de dâhil olmak üzere tüm opiyatların Avrupa'ya kaçakçılığında son yıllardaki en sık rotadır. Türkiye'nin de Balkan rotası üzerinde bulunmasından dolayı başta eroin olmak üzere opiyatların AB'ye girmesinde kilit bir öneme sahiptir. Ancak son dönemde Türkiye ile Bulgaristan arasında yer alan karayolundaki sıkı denetimlere bağlı olarak rotanın deniz yolları kullanılarak güneye doğru kaydığı da görülmektedir.
- **Güney Rotası:** Afganistan merkezli opiyatların kaçakçılığında kullanılan önemli bir diğer rotada Güney rotasıdır. Balkan rotası ve Kuzey rotası ile kıyaslandığında deniz yoluyla en fazla kaçakçılık Güney rotası hattında gerçekleşmektedir.

Şekil 2. Güney Rotası Boyunca Eroin Kaçakçılık Rotaları

Kaynak: UNODC

Şekil 2’de Güney rotası üzerinden hava yoluyla, deniz yoluyla, kara yoluyla ve posta yoluyla yapılan trafik görülmektedir. Güney rotası, Afganistan’dan Körfez ülkeleri ve Doğu Afrika’ya sevkiyat için Pakistan’a (kısmen de İran’a) ve buradan Güney ya da Batı Afrika üzerinden Avrupa’ya uzanan rotadır.

- **Kuzey Rotası:** Afganistan kaynaklı opiyatların Orta Asya ülkeleri üzerinden hedefindeki bölge olan Rusya’ya kaçakçılıkta kullanılan rotadır. Diğer rotalardan farklı olarak Kuzey rotasında kaçakçılığın hedefinde tek bir ülke olmasından dolayı kaçakçılığa konu opiyat miktarları çok daha düşük olmaktadır (Türkiye Uyuşturucu Raporu, 2023:17).

4.1.2. Esrar Kaçakçılığı

Esrar dünyada halen en çok kullanılan uyuşturucu maddedir. Sınırlı sayıdaki ülkelerde yoğunlaşan diğer bitkisel esaslı uyuşturucuların aksine, dünyanın hemen hemen her yerinde üretilen esrar, yasadışı ekimi ile kaçakçılığı en fazla yapılan uyuşturucu maddedir. Kubar esrar üretimi ile kaçakçılığı dünyanın birçok bölgesinden görülmesine karşın toz esrar kaçakçılığının Fas’tan İspanya’ya ve Afganistan’dan diğer Batı Asya ülkelerine yapıldığını görülmektedir. Batı ve Orta Avrupa uyuşturucu pazarlarına İspanya ana giriş noktası olurken, Fas’tan da diğer Kuzey Afrika ülkelerine de toz esrar kaçakçılığı yapılmaktadır (Türkiye Uyuşturucu Raporu, 2023:19).

4.1.3. Kokain Kaçakçılığı

Erythroxylon coca isimli bitki kokainin kaynağı olup, en fazla dünyada en fazla Peru, Bolivya ve Kolombiya da yetiştiğinden bu üç ülke dünya da en fazla kokain üreticisi konumundadır. Latin Amerikalı uyuşturucu çeteleri, son zamanlarda kıtalararasındaki suç örgütleri ile iş birliğini artırmaları ve kokain üretiminde muadil maddeler kullanılmaya başlanması kokain üretiminin ve kaçakçılığının Latin Amerika dışına da yayılmasına neden olmuştur. Kokain talebinin en fazla olduğu Avrupa da Belçika, Hollanda ve İspanya’da en fazla kokainin yakalandığı yerler olmuştur. Aynı zamanda bu üç ülke Avrupa’ya giren kokainin giriş noktasıdır (Avrupa Uyuşturucu Raporu, 2023).

4.1.4. MDMA/Ecstasy Kaçakçılığı

Hollanda ve Belçika küresel çapta en büyük Methylenedioxymethamphetamine (MDMA) üretim yeri ve tedarikçi ülkeler olmaktadır. Kaçakçılık rotaları değerlendirildiğinde Avrupa’da üretimi sağlanan MDMA’nın genellikle Avrupa dışındaki pazarlara gönderilmektedir. Türkiye, Avrupa kaynaklı MDMA kaçakçılığında hedef

ülke konumunda olmakla beraber Türkiye üzerinden Orta ve Yakın Doğu ve Körfez Ülkelerine gönderilmesi hedeflenen kaçakçılıkta transit bölge konumunda bulunmaktadır (Türkiye Uyuşturucu Raporu 2023).

4.1.5. Captagon Kaçakçılığı

Ana etken maddesi Fenetylline olan Captagon, 1960'lı yıllarda tıbbi amaçlı ilaç olarak üretilmesine rağmen zaman içerisinde uyuşturucu madde statüsüne alınarak üretimi yasaklanmıştır. Ancak yasadışı üretilerek kaçakçılığa da konu olan Captagon Suriye, Lübnan daha az miktarlarda olmak üzere Ürdün'de yoğunlaştığı görülmektedir. Captagon üretiminin geleneksel olarak Yakın ve Orta Doğu coğrafyasında olduğu bilinmekle beraber son yıllarda üretimin başta Avrupa olmak üzere diğer başka bölgelere de kaydığı görülmektedir (Türkiye Uyuşturucu Raporu 2023).

4.1.6. Metamfetamin Kaçakçılığı

Küresel çapta metamfetamin üretiminde ciddi bir rol üstlenen Meksikalı suç örgütlerinin son yıllarda Avrupa'da metamfetamin üretiminde de gittikçe artan bir rol aldıkları görülmektedir. Metamfetamin üretimi Afganistanda üretilmeye devam etmektedir. İran, Pakistan, Orta Asya, Güney Kafkasya, Avrupa, Güneydoğu Asya, Güney Asya ve Okyanusya'da Afganistan kaynaklı metamfetamin yakalamaları uzun yıllardan beri devam etmektedir (Türkiye Uyuşturucu Raporu 2023).

4.2. Türkiye'de Uyuşturucu ile Mücadele Eden Kurum Verileri

Türkiye, bulunduğu konum itibarıyla doğrudan uyuşturucu kaçakçılık güzergâhında bulunmasının yanı sıra terör örgütleri ile mücadele kapsamında kaçakçılığın önlenmesine yönelik etkin mücadelesini sürdürmektedir. Terörle mücadeleye bakıldığında ortak tanım sorunu bulunması ve her kesimin kendi çıkarları çerçevesinde tanımlıyor olması terörle mücadelenin önündeki en büyük engel olmaktadır. Ancak uyuşturucu ile mücadele de tanımsal bir sorun bulunmamaktadır. Nitekim devletler, imzaladıkları uluslararası sözleşmelerle kendi bünyelerinde kurmuş oldukları kurum ve kuruluşlarla uyuşturucu üretiminin veya kaçakçılığının önlenmeleri yükümlülükleri edinmişlerdir. Bu anlamda uluslararası iş birliğinin artıyor olması yasadışı organize suç örgütleri ve/veya terör örgütlerinin temel gelir kaynaklarının kurutulması çerçevesinde ciddi öneme sahip olmaktadır.

Türkiye'de Birleşmiş Milletler nezdinde imzalanan sözleşmelerde uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadelesini açıkça ortaya koymuş ve insanlık suçu olarak değerlendirerek etkin mücadelesini halen sürdürmeye devam etmiştir. İçişleri Bakanlığına bağlı olarak görev yapan Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ile Ticaret Bakanlığına bağlı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlükleri uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadele eden kurumlardır. Bu kurumlarla beraber Tarım ve Orman Bakanlığının ilgili birimleri, Adli Tıp Kurumu, Mali Suçları Araştırma Kurulu ve Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu gibi kurumlar da Türkiye'de uyuşturucu arzı ile mücadelede ciddi görevler üstlenmektedir.

4.2.1. Emniyet Genel Müdürlüğü Yakalama İstatistikleri

10 Nisan 1845 yılında kurulmuş olan Emniyet Genel Müdürlüğü tüm il ve ilçe merkezlerinde konuşlanarak ülke genelinde sorumluluk alanı içerisinde iç güvenliğin sağlanmasında görev yapmaktadır. Emniyet ve asayişin sağlanması noktasında ciddi misyonu olan Emniyet Genel Müdürlüğü, küreselleşmenin etkisiyle bünyesinde birçok birim kurarak uluslararası bağlantılı olarak işlenen suçlarla ilgili etkin rol oynamaktadır. Bu anlamda uyuşturucu kaçakçıları ile başarılı bir şekilde mücadelesini sürdürmektedir.

Uyuşturucu madde kaçakçılığı ile ilgili birimler ise Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (TUBİM), Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü, Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü, Köpek Eğitim Merkezi Şube Müdürlüğü, Türkiye Uluslararası Uyuşturucu ve Organize Suçlarla Mücadele Akademisi Şube Müdürlüğü (TADOC)'dür (Emniyet Genel Müdürlüğü, 2024). Emniyet Genel Müdürlüğü'nün uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalama miktarları ve % değişim oranları Tablo 2'de; Şekil 3'te ise uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalama miktarları grafikleri verilmiştir.

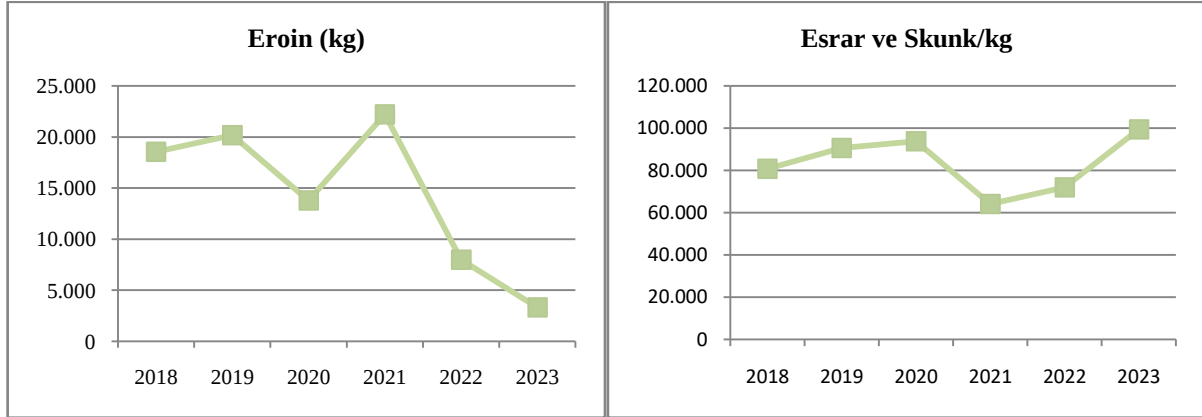
Tablo 2. Emniyet Genel Müdürlüğü Bünyesinde 2018-2023 Yıllarında Yakalanan Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Miktarları ile % Değişimi*

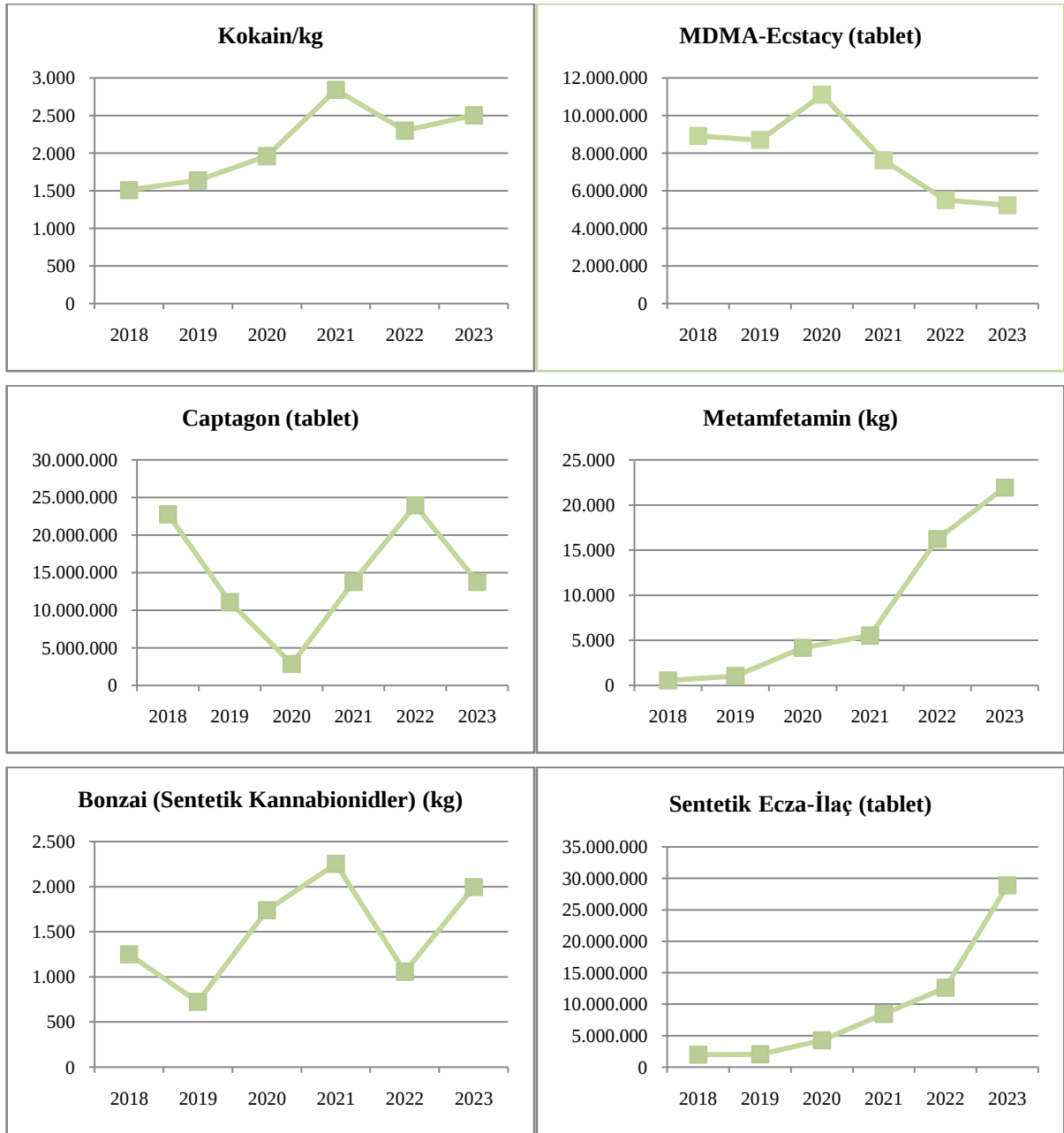
Uyuşturucu ve Uyarıcı Maddeler	Yıllar										
	2018**	2019		2020		2021		2022		2023	
	Miktar	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)
Eroin (kg)	18.531	20.165	9	13.783	-32	22.202	61	7.972	-64	3.314	-58
Esrar ve Skunk (kg)	80.707	90.579	12	93.741	3	64.125	-32	71.967	12	99.294	38
Kokain (kg)	1.509	1.638	9	1.961	20	2.841	45	2.299	-19	2.502	9
MDMA-Ecstasy (tablet)	8.909.89	8.695.61	-2	11.096.24	28	7.618.01	-31	5.050.33	-34	5.227.85	4
Captagon (tablet)	22.738.52	11.081.67	-51	2.875.18	-74	13.790.65	380	23.945.03	74	13.760.34	-43
Metamfetamin (kg)	566	1.042	84	4.162	299	5.528	33	16.210	193	21.912	35
Bonzai (Sentetik Kannabinoidler) (kg)	1.248	723	-42	1.737	140	2.251	30	1.056	-53	1.994	89
Sentetik Ecza-İlaç (tablet)	1.973.636	2.032.378	3	4.262.468	110	8.456.901	98	12.607.432	49	28.870.284	129

* Emniyet Genel Müdürlüğüne 2024 yılı verilerini henüz yayımlanmadığı için yer verilmemiştir.

** Bir önceki yılın değerleri girilmediği için değişim miktarı verilmemiştir.

Kaynak: Veriler Emniyet Genel Müdürlüğü Uyuşturucu Raporları (2018-2023)'ndan alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3. Emniyet Genel Müdürlüğü Bünyesinde 2018-2023 Yıllarında Yakalanan Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Miktarlarının Grafiği

Kaynak: Veriler Emniyet Genel Müdürlüğü Uyuşturucu Raporları (2018-2023)'ndan alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 2 ve Şekil 3'te Emniyet Genel Müdürlüğü'nün uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalama verileri incelendiğinde, eroin yakalama miktarı 22.202 kg ile 2021 yılında rekor düzeye ulaşırken, yine aynı yıl yakalama miktarında %61 oranında artmıştır. Esrar ve Skunk, 99.294 kg ile maksimum yakalama miktarı 2023 yılında elde edilirken, yine aynı yıl %38 oranında artmıştır. Kokain'in en fazla yakalama miktarı 2021 yılında 2.841 tablet ve %41 artmış ve aynı zamanda genel olarak yıllar içerisinde düzenli bir artış göstermiştir. 2020 yılında %28 lik artış ile 11.096.24 tablet MDMA-Ecstasy yakalanmıştır. Captagon, 2021 yılında %380'lik bir değişim göstermesine rağmen 2022 yılında 23.945.03 tablet ile en fazla miktarda yakalanmıştır. Benzer şekilde 2020 yılında Metamfetamin %299; Bonzai'nin ise %140'lik oran ile en fazla değişim gösterdiği fakat Metamfetamin'in (21.912 kg) ve Bonzai'nin (1.994 kg) en fazla yakalandığı 2023 yılı olarak kayıtlara geçmiştir. Sentetik Ecza-İlaç yakalama miktarı yıllar içerisinde sürekli artış göstermiş ve 2023 yılında 28.870.284 tablet ve %129'luk artışı ile dikkat çekmiştir.

Tablo 2 ve Şekil 3'te Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 2018-2023 yılları arasındaki uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalama verileri incelendiğinde, 2018, 2019, 2021 ve 2022 yıllarında Captagon; 2020 yılında MDMA-Ecstasy ve 2023 yılında ise Sentetik Ecza-İlaç en fazla yakalanan uyuşturucu maddelerdir. Yakalanan uyuşturucu madde miktarları göz önüne alındığında 2019, 2020 ve 2022 yıllarında Metamfetamin; 2021 yılında Captagon ve 2023 yılında ise Sentetik Ecza-İlaç en fazla değişim gösteren uyuşturucu maddeler olduğu göze çarpmaktadır. Bu

veriler ışığında 2019 ve 2022 yıllarında Captagon ile 2020 yılında MDMA-Ecstasy en fazla yakalanan uyuşturucu maddeler olmasına rağmen, temsili yıllardaki değişim gösteren uyuşturucu maddeler paralellik göstermemiştir.

4.2.2. Jandarma Genel Komutanlığı Yakalama İstatistikleri

İçişleri Bakanlığı bünyesinde görev yapan Jandarma Genel Komutanlığı toplumda emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin sağlanması görevini yürüten silahlı genel kolluk kuvvetidir. İl ve ilçe merkez sınırları dışında kalan ve ülkenin büyük bir kısmından sorumlu bir kuvvet olan Jandarma, kaçakçılıkla mücadele konusunda etkin rol oynayarak suçları önleme ve suçluları yakalama konusunda çok başarılı bir şekilde mücadelesini sürdürmektedir (Jandarma Genel Komutanlığı, 2024). Jandarma Genel Komutanlığı'nın uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalama miktarları ve % değişim oranları Tablo 3'de; Şekil 4'te ise uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalama miktarları grafikleri verilmiştir.

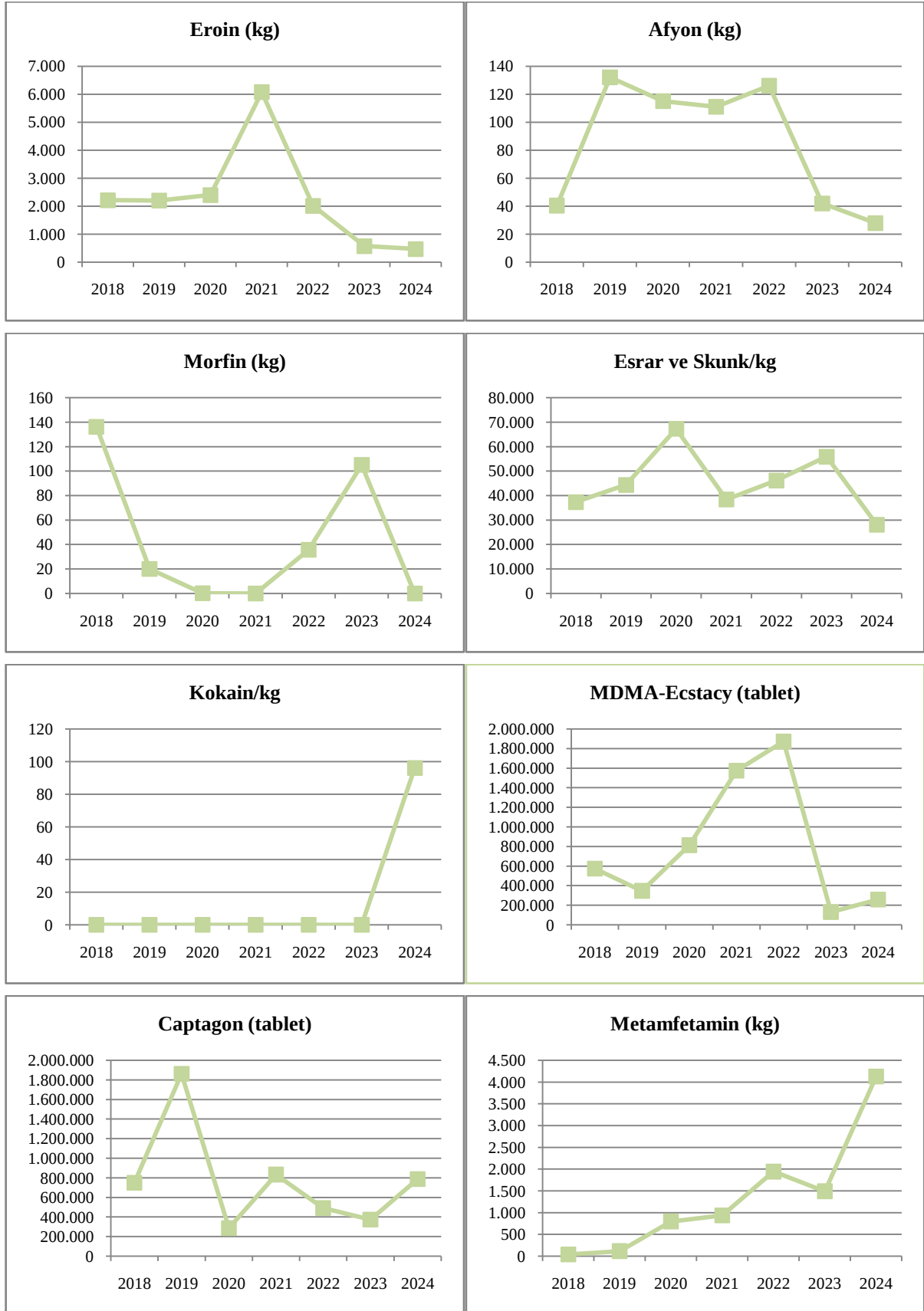
Tablo 3. Jandarma Genel Komutanlığı Bünyesinde 2018-2024 Yıllarında Yakalanan Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Miktarları ve % Değişimi

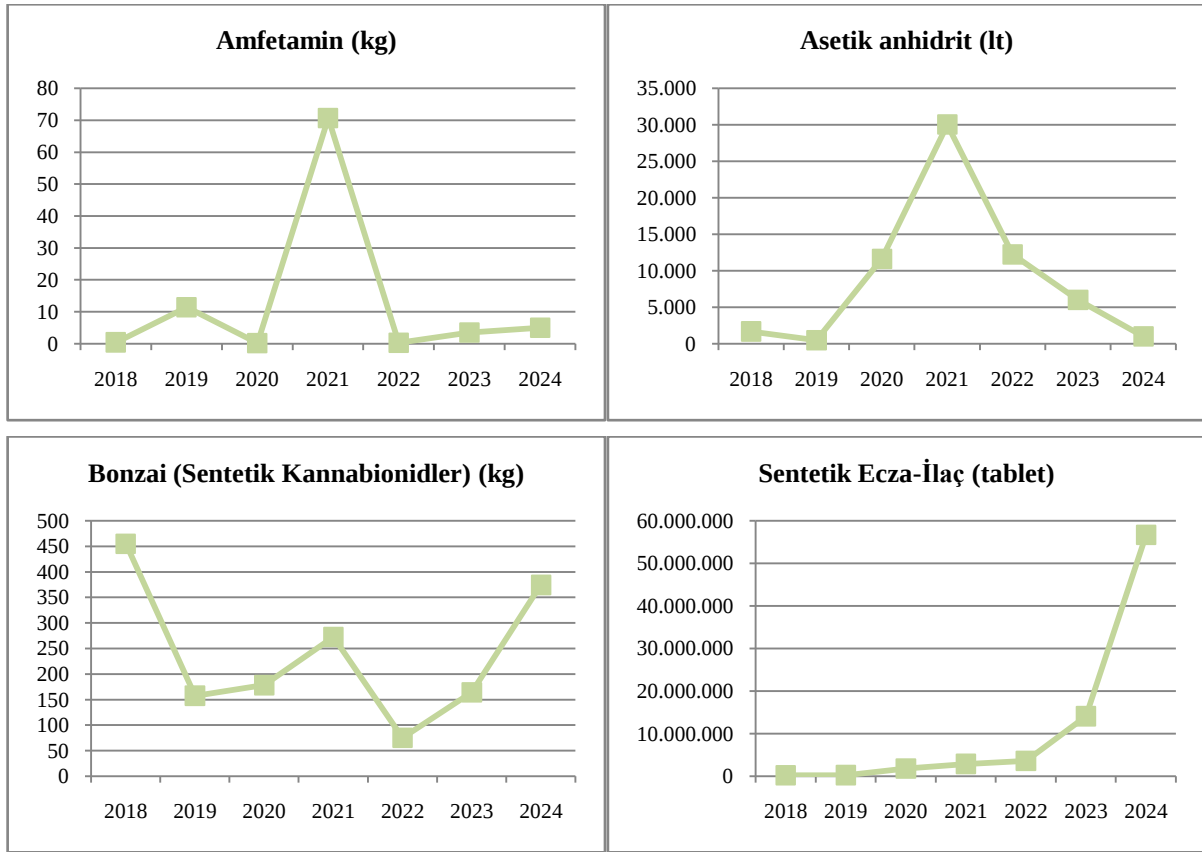
Uyuşturucu ve Uyarıcı Maddeler	Yıllar												
	2018*	2019		2020		2021		2022		2023		2024	
	Miktar	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)
Eroin (kg)	2.215	2.203	-1	2.398	9	6.075	153	2.011	-67	577	-71	471	-18
Afyon (kg)	40,51	132	226	115	-13	111	-3	126	14	42	-67	28	-33
Morfin (kg)	136,4	20,60	-85	0,19	-99	0	-100	35,60	100	105	195	0	-100
Esrar ve Skunk (kg)	37.300	44.326	19	67.251	52	38.384	-43	46.130	20	55.871	21	28.109	-50
Kokain (kg)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	96,00	100
MDMA-Ecstasy (tablet)	573.789	346.519	-40	812.357	134	1.572.705	94	1.896.992	21	130.286	-93	256.812	97
Captagon (tablet)	748.421	1.861.339	149	285.412	-85	832.676	192	490.668	-41	372.114	-24	786.176	111
Metamfetamin (kg)	40,4	116,40	188	798	586	936	17	1.942	107	1.491	-23	4.125	177
Amfetamin (kg)	0,448	11,41	-97	0,22	-98	70,62	32000	0,28	-100	3,49	1146	5,00	43
Asetik Anhidrit (lt)	1.669	476	-71	11.608	2309	30.000	158	12.226	-59	6.000	-51	1.000	-83
Bonzai (Sentetik Kannabinoidler) (kg)	454,4	157,20	-65	178	13	272	53	75	-72	164	119	374	128
Sentetik Ecza-İlaç (tablet)	260.373	290.256	11	1.821.686	528	2.907.663	60	3.610.061	24	14.101.508	291	56.653.618	302

*Bir önceki yılın değerleri girilmediği için değişim miktarı verilmemiştir.

Kaynak: Veriler Jandarma Genel Komutanlığı Faaliyet Raporları (2018-2024)'ndan alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 4. Jandarma Genel Komutanlığı Bünyesinde 2018-2024 Yıllarında Yakalanan Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Miktarlarının Grafiği

Kaynak: Veriler Jandarma Genel Komutanlığı Faaliyet Raporları (2018-2024)'ndan alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 3 ve Şekil 4'te Jandarma Genel Komutanlığı'nın uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalama verileri incelendiğinde, Eroin'in en fazla yakalama miktarı ve en fazla değişim oranı 2021 yılında 6.075 kg ile %153 artış gerçekleşmiştir. Afyon'un en fazla yakalanma miktarı 132 kg ile 2019 yılında gerçekleşmiş yine aynı yıl %226'lık değişim oranı görülmüştür. Morfin 2018 yılında 136.4 kg ile en fazla miktarda yakalanmış olup, en fazla değişim oranı ise %195'lik oran ile 2023 yılında olmuştur. Esrar ve Skunk 2020 yılında 67.251 kg ile en fazla miktarda yakalanmış ve yine aynı yıl %52'lik değişim gerçekleşmiştir. Kokain yalnızca 2024 yılında 96 kg yakalanmıştır. MDMA-Ecstasy, 2022 yılında 1.896.992 tablet yakalanmış olup, en fazla değişim ise 2020 yılında %134 oranında gerçekleşmiştir. Captagon, 2019 yılında 1.861.339 tablet yakalanmış ve en fazla 2021 yılında %192 oranında artış gerçekleşmiştir. Metamfetamin, 2024 yılında 4.125 kg yakalanmış ve en fazla değişim %586 artış ile 2020 yılında gerçekleşmiştir. Amfetamin, 2021 yılında 32000 kg ile en fazla miktarda yakalanmış ve %1146'lık artış ile 2023 yılında değişim göstermiştir. Bonzai, 454,4 kg ile 2018 yılında en fazla miktarda yakalanmış olup, 2024 yılında %128'lik artış ile en fazla değişim gösterdiği yıl olmuştur. Sentetik Ecza-İlaç'ın yakalama miktarında yıllar içerisinde sürekli artış gözlemlenmiş olup, en fazla yakalanma miktarı 56.653.618 tablet ile 2024 yılında, %528 oranı ile de 2020 yılında görülmüştür.

Tablo 3 ve Şekil 4'te Jandarma Genel Komutanlığı'nın uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalanma verilerine göre yıllar içerisinde en fazla yakalanan uyuşturucu maddeler ile ilgili olarak 2018 ve 2019 yıllarında Captagon ve 2020-2024 yıllarında ise Sentetik Ecza-İlaç'tır. Yine yıllara ait en fazla değişim oranı olan uyuşturucu maddeler ise 2019 yılında Afyon; 2020 yılında Asetik anhidrit; 2021 ve 2023 yılında Amfetamin; 2022 yılında Metamfetamin ve 2024 yılında ise Sentetik Ecza-İlaç olmuştur. Buradan hareketle, 2018 ve 2019 yılında en fazla Captagon yakalanırken, bu yıllara ait değişim oranları sırasıyla Afyon ve Asetik anhidrit olduğu dikkat çekicidir. 2020-2024 yıllarında ise en fazla yakalanan uyuşturucu madde Sentetik Ecza-İlaç iken, bu yıllara ait en fazla değişim oranı sadece 2024 yılında yine Sentetik Ecza-İlaç'tır. Diğer yıllarda ise Amfetamin ve Metamfetamin'in en fazla değişim oranına sahip olduğu görülmektedir.

4.2.3. Sahil Güvenlik Komutanlığı Yakalama İstatistikleri

İçişlerine Bakanlığına bağlı silahlı genel kolluk kuvveti olan Sahil Güvenlik Komutanlığı 1982 yılında kurulmuştur. Görev sahası olarak, Türkiye'deki bütün sahiller, Marmara Denizi, boğazlar, körfez ve limanlar

ile Türkiye'nin egemenliği altındaki bütün deniz alanları yer almaktadır. Bu anlamda uyuşturucu kaçakçılığı ile ilgili ciddi görevler üstlenmektedir (Sahil Güvenlik Komutanlığı, 2024). Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalama miktarları ve % değişim oranları Tablo 4'de; Şekil 5'te ise uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalama miktarları grafikleri verilmiştir.

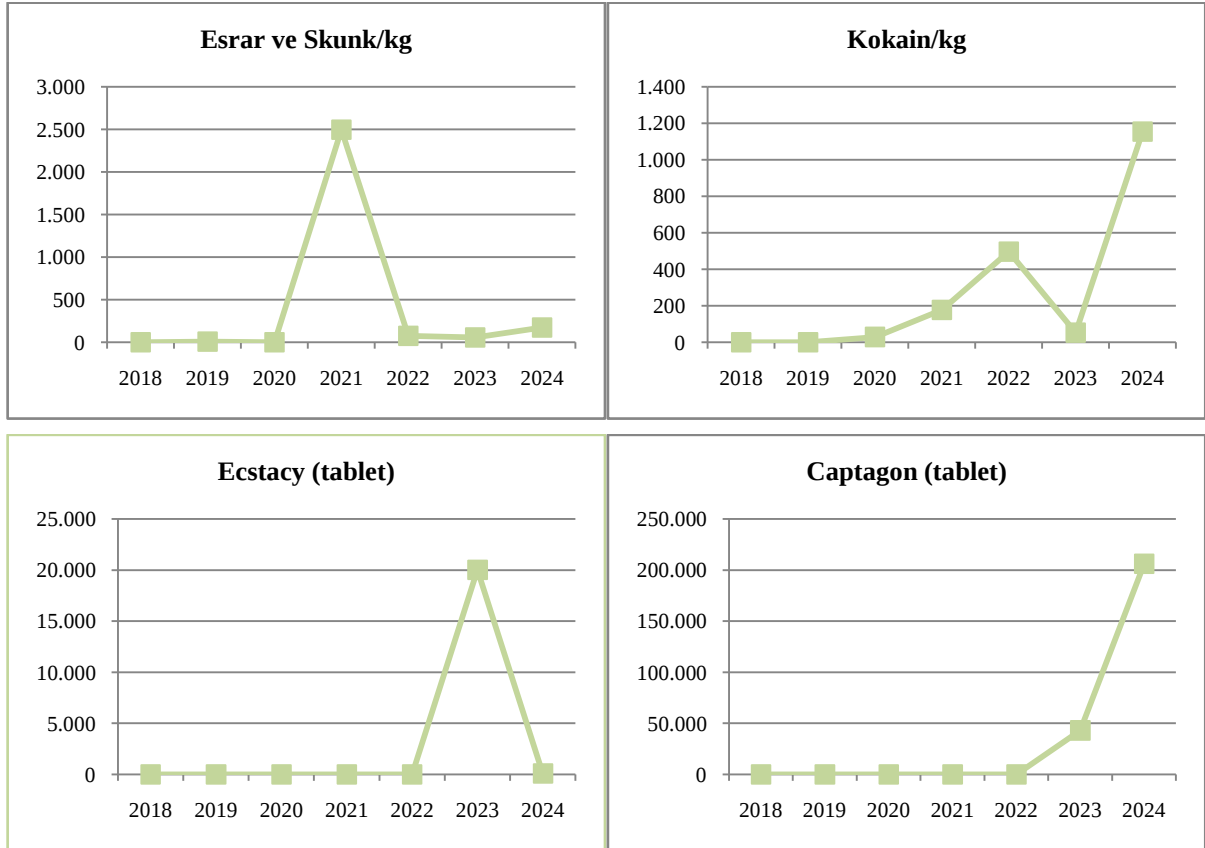
Tablo 4. Sahil Güvenlik Komutanlığı Bünyesinde 2018-2024 Yıllarında Yakalanan Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Miktarları ve % Değişimi

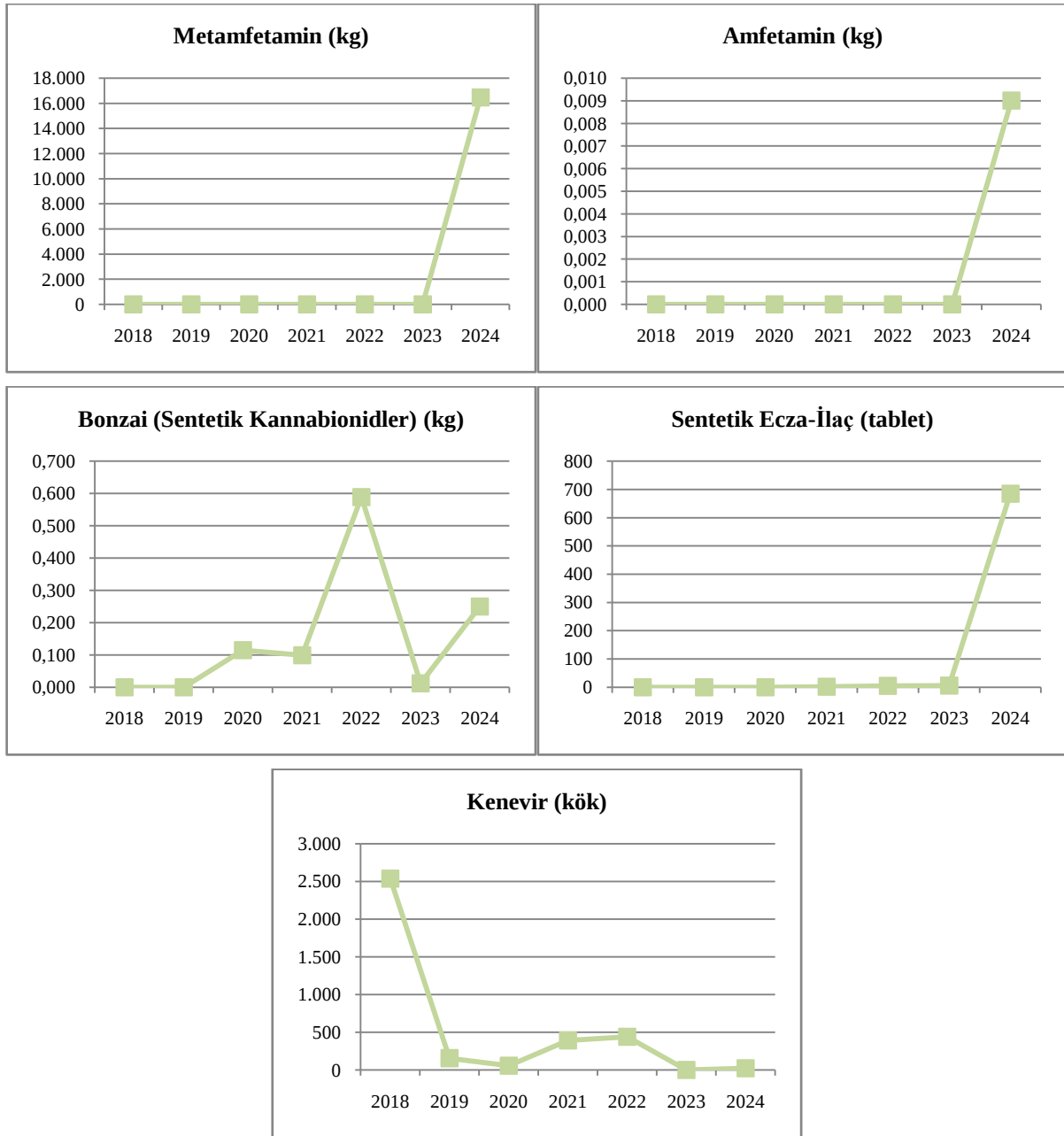
Uyuşturucu ve Uyarıcı Maddeler	Yıllar												
	2018*	2019		2020		2021		2022		2023		2024	
	Miktar	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)
Esrar ve Skunk (kg)	1,95	8,06	313	1,46	-452	2.494,33	170745	74,97	-97	57,92	-23	174,40	201
Kokain (kg)	-	-	-	28,80	-	176,6	513	495,73	181	51,75	-90	1.153	2128
Ecstasy (ad)	-	2	-	-	-	-	-	-	-	20.000	-	92	-
Captagon (tablet)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43.013	-	206.067	379
Metamfetamin (kg)	-	-	-	-	-	0,02	-	0,03	50	0,155	417	16,46	10519
Amfetamin (kg)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,009	-
Bonzai (kg)	-	-	-	0,115	-	0,099	-14	0,588	494	0,012	-98	0,25	208233
Sentetik Ecza (ad)	-	-	-	-	-	2	-	5	150	6	20	684	113
Kenevir (kök)	2.535	155	-94	57	-172	390	584	439	13	-	-	22	-

*Bir önceki yılın değerleri girilmediği için değişim miktarı verilmemiştir.

Kaynak: Veriler Sahil Güvenlik Komutanlığı Faaliyet Raporları (2018-2024)'ndan alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 5. Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın Yıllar İtibariyle Uyuşturucu Madde Yakalamaları Grafiği

Kaynak: Veriler Sahil Güvenlik Komutanlığı Faaliyet Raporları (2018-2024)'ndan alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 4 ve Şekil 5'te Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalama verileri incelendiğinde, Esrar ve Skunk, en fazla yüzde değişim ile 2021 yılında 2.494,33 kg yakalanmıştır. Kokain 2024 yılında 1153 kg ile en fazla yakalanmış olup yine aynı yıl en fazla yüzde değişime sahiptir. En fazla 20000 adet ile Ecstasy 2023 yılında yakalanmıştır. Captagon en fazla 2024 yılında 206.067 tablet yakalanmıştır. Metamfetamin 16,46 kg ile 2024 yılında yakalanmış ve yine aynı yıl en yüksek değişim gerçekleşmiştir. Amfetamin ve Bonzai düşük miktarlarda yakalanmıştır. Sentetik Ecza-İlaç 2024 yılında 684 adet yakalanmış ve değişim ise %150 ile 2022 yılında gerçekleşmiştir. Kenevir 2535 kök ile 2018 yılında en fazla yakalanmış olup, 2021 yılında en fazla pozitif yüzde değişime sahiptir. Ayrıca 2024 yılında önceki yıllardan farklı olarak düşük miktarlı Likit Esrar, Afyon Sakızı, Betel Cevizi ve Amfetamin yakalamaları kayıtlara geçmiştir (Sahil Güvenlik Komutanlığı Faaliyet Raporu, 2024).

Tablo 4 ve Şekil 5'te Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalama raporlarının verilerine göre, 2018-2020 yıllarında Kenevir; 2021 yılında Esrar ve Skunk; 2022 yılında Kokain; 2023 ve 2024 yıllarında ise Captagon en fazla yakalanan uyuşturucu ve uyarıcı maddeler olmuştur. Aynı rapora göre, 2019 ve 2021 yıllarında Esrar ve Skunk; 2022 ve 2024 yıllarında Bonzai ve 2023 yılında Metamfetamin en fazla % değişim oranına sahip uyuşturucu ve uyarıcı maddeler olmuştur. 2020 yılında pozitif yönde artış gösteren herhangi bir uyuşturucu ve uyarıcı maddenin olmaması dikkat çekicidir. Bu doğrultuda, 2018-2020 yıllarında en

fazla yakalanan Kenevir'in bu yıllardaki % değişimi Esrar ve Skunk olmuştur. 2021 yılında en fazla yakalanan uyuşturucu ve uyarıcı maddeler ile en fazla % değişim oranı olan madde Esrar ve Skunk'tır. 2022 yılında en fazla Kokain en fazla yakalanma miktarına sahip iken, aynı yıla ait en fazla % değişim oranı Bonzaidir. 2023 ve 2024 yıllarında ise en fazla Captagon yakalanırken, bu yıllara ait en fazla % değişim Bonzai ve Metamfetamin olduğu dikkat çekmektedir.

4.2.4. Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Yakalama İstatistikleri

İlk defa 1859 yılında kaçakçılığı önlemek maksadıyla Rüsumat Muhafaza Memurluğu kurulmuş 1976 yılında da bugünkü adını alan Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü, Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bağlı olarak görev yapmaktadır. Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Türkiye Cumhuriyeti gümrük bölgesinde gerektiğinde ilgili kuruluşlarla da iş birliği içerisinde ulusal veya uluslararası bilgi akışı çerçevesinde kaçakçılıkla mücadele konusunda önemli görevler üstlenmektedir (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, 2025). Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü'nün uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalama miktarları ve % değişim oranları Tablo 5'te; Şekil 6'da ise uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalama miktarları grafikleri verilmiştir.

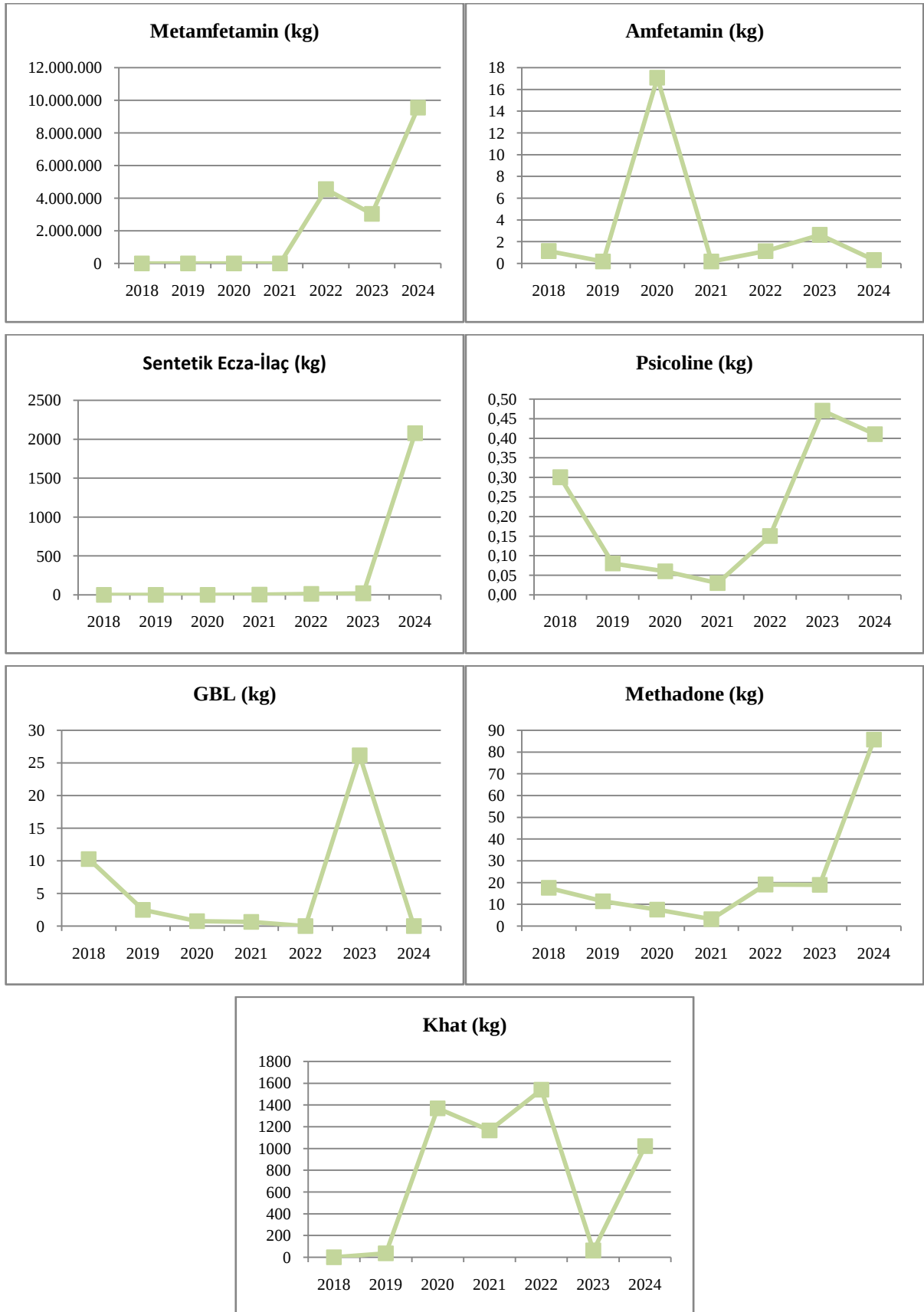
Tablo 5. Ticaret Bakanlığı Bünyesinde 2018-2024 Yıllarında Yakalanan Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Miktarları ve % Değişimi

Uyuşturucu ve Uyarıcı Maddeler	Yıllar												
	2018*	2019		2020		2021		2022		2023		2024	
	Miktar	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)	Miktar	Değişim (%)
Eroin (kg)	1.883,96	2.259,30	20	791,82	-65	2.228,08	181	1.093,74	-51	262,99	-76	1.862,96	608
Afyon (kg)	140,52	519,07	269	182,09	-65	665,19	265	254,68	-62	426,68	68	97,58	-77
Morfin (kg)	62,85	0,27	-100	7,45	2659	0,06	-99	9,18	15200	78,78	758	0,68	-99
Esrar ve Skunk (kg)	3.092,62	2.473,86	-20	3.968,56	60	1.244,10	-69	1.177,34	-5	4.546,11	286	7.136,67	57
Kokain (kg)	1.293,04	1.161,18	-10	1.471,09	27	2.344,12	59	1.411,72	-40	1.017,56	-28	1.172,57	15
Ecstasy (adet)	1.008.122	1.630.349	62	5.503.798	238	1.642.595	-70	349.817	-79	1.205.090	244	1.230.420	2
Captagon (tablet)	11.711.450	72.118	-99	170.886	137	9.655.436	5550	17.326.427	79	9.741.124	-44	4.199.591	-57
Amfetamin (kg)	1,14	0,19	-83	17,05	8874	0,19	-99	1,13	495	2,63	133	0,31	-88
Metamfetamin (kg)	136,23	36,04	-74	453,53	1158	743,82	64	4.542,80	511	3.033,49	-33	9.539,18	214
Khat (kg)	-	36,15	-	1.368,14	3685	1.165,70	-15	1.539,58	32	61,78	-96	1.021,24	1553
Psicoline (kg)	0,30	0,08	-73	0,06	-25	0,03	-50	0,15	400	0,47	213	0,41	-13
Sentetik Ecza (kg)	-	-	-	-	-	1,70	-	12,25	621	19,58	60	2.077,68	10511
GBL (kg)	10,25	2,47	-76	0,76	-69	0,64	-16	-	-	26,16	-	-	-
Methadone (kg)	17,5	11,36	-35	7,50	-34	3,13	-58	19,04	508	18,88	-1	85,59	353
Sentetik Esrar (kg)	43,66	0,81	-98	39,67	4798	13,26	-67	0,01	-100	4,26	42500	22,00	416

*Bir önceki yılın değerleri girilmediği için değişim miktarı verilmemiştir.

Kaynak: Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporları (2018-2024)'ndan alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 6. Ticaret Bakanlığı'nın Yıllar İtibariyle Uyuşturucu Madde Yakalamaları Grafiği

Kaynak: Veriler Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü'nün Raporları (2018-2024)'ndan alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 5 ve Şekil 6'da Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü'nün uyuşturucu ve uyarıcı madde yakalama miktarları ve % değişim oranlarına göre, Eroin en fazla 2019 yılında 2.259,30 kg yakalanmış ve %608 artış ile 2024 yılında gerçekleşmiştir. Afyon en fazla 665,19 kg olarak 2021 yılında yakalanmış ve en fazla değişim 2019 yılında %269 olarak gerçekleşmiştir. Morfin en fazla 2023 yılında 78,78 kg yakalanmış olup, en yüksek

değişim ise 2022 yılında gerçekleşmiştir. Esrar ve Skunk 2024 yılında 7.136,67 kg yakalanmış ve en fazla değişim %286 ile 2023 yılında gerçekleşmiştir. Sentetik Esrar en fazla 43,66 kg ile 2018 yılında yakalanmış olup, en fazla % değişim 2023 yılında gerçekleşmiştir. Kokain en fazla 2021 yılında 2.344,12 kg yakalanmış ve en fazla değişim aynı yıla aittir. Ecstasy en fazla 2024 yılında 2.230.420 adet yakalanmış ve en fazla artış 2023 yılında %244 olarak artmıştır. Captagon en fazla 2018 yılında 11.711.450 adet yakalanmış ve en fazla değişim 2021 yılına aittir. Amfetamin ve Khat en fazla yakalama ve % değişim 2020 yılına aittir. Metamfetamin en fazla yakalama miktarı 2024 yılında 9.539,18 kg olup, en fazla değişim 2020 yılındadır. Psicoline en fazla yakalama miktarı 0,47 kg ile 2023 yılına ait olup, en büyük değişim %400 ile 2022 yılına aittir. Sentetik Ecza en fazla 2024 yılında 2.077,68 kg yakalanmış olup, en fazla değişim aynı yıla aittir. GBL en fazla 2023 yılında 26,16 kg yakalanmış olup, pozitif yönde herhangi bir artış yılına sahip değildir. Methadone en fazla 2024 yılında 85,50 kg yakalanmış olup, en fazla değişim 2022 yılındadır.

Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü tarafından ele geçirilen miktarlar ve % değişim oranları incelendiğinde, 2018 ve 2021-2023 yılları arasında Captagon; 2019 ve 2020 yıllarında Ecstasy; 2024 yılında ise Metamfetamin en fazla yakalanan uyuşturucu maddelerdir. 2019 yılında Afyon; 2020 yılında Amfetamin; 2021 yılında Captagon; 2022 yılında Morfin; 2023 yıllarında Sentetik Esrar ve 2024 yıllarında ise Sentetik Ecza en fazla % değişim oranına sahip uyuşturucu maddelerdir. Bu yıllar arasında sadece 2021 yılındaki en fazla yakalanan uyuşturucu ile en fazla % değişimi aynı olan Captagondur.

5. SONUÇ

Uyuşturucu konusu hem kullanım hem de kaçakçılık boyutuyla terörizmle birlikte dünya da en büyük sorun olma özelliğine sahiptir. Uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadelede önce bunların kullanımıyla ilgili sorunlar ortadan kaldırılmaya çalışılmalıdır. Uyuşturucuya olan talep bitirilmediği sürece kaçakçılık teşebbüslerinin bitmesi imkânsız hale gelecektir. Diğer bir boyut olarak suç örgütleri ve terör örgütleri'nin çocukları kullanmasının yarattığı toplumsal sorunların boyutları her geçen gün büyümektedir. Özellikle problemi olan ailelerin çocukları bu suç örgütlerinin elinde bulunmakta ve daha da önemlisi çocuklar yaptıkları eylemlerin ve işlemiş oldukları suçların farkında bile olmamaktadırlar. Devletin uyuşturucu ile mücadeleye yönelik kurumlarının almış olduğu tedbirlerin yanı sıra sosyal tedbirlerin de alınması son derece önemlidir. Devlet okulları ile özel okulların arasındaki sosyo-kültürel farkın ciddi derecede büyümesi, üzerinde düşünülmesi gereken bir konu olmalıdır.

Diğer taraftan kaçakçılık faaliyetleri tüm dünyada bölgelere göre farklılık gösterse de insan ticareti ve insan kaçakçılığı ile uyuşturucu madde kaçakçılığı yoğun olarak görülmektedir. Suç örgütleri'nin uyuşturucuların üretilmesi, pazarlanması ve dağıtılmasının sağlanması için başka bölgelerdeki terör örgütleriyle beraber hareket ettikleri görülmektedir. Bugün bakıldığında bilinen bitki bazlı doğal uyuşturucuların yerini farklı tipte sentetik uyuşturucular almıştır. Bunların üretimi için yeni yöntemlerin ve kimyasalların kullanılması, kaçakçılıkla mücadele de başarılı olunabilmesi için başta kolluk kuvvetleri olmak üzere mücadele eden bütün kurumların ivedilikle yeni yöntemler geliştirmesini gerektirmekte, aksi takdirde küresel çapta ciddi bir halk sağlığı sorununa neden olacağı değerlendirilmektedir. Dünyanın başka noktalarında denizaltılarla kokain taşınması veya radara girmeyen tek motorlu uçaklarla eroin taşınması ve daha sonra bu araçların terkedilerek orada bırakılması, taşıdıkları uyuşturucu maddelerin ekonomik değerinin ne kadar fazla olduğunu ortaya koymaktadır.

Türkiye, uyuşturucu kaçakçılığında kilit rota olan Balkan rotası üzerinde bulunmaktadır. Bu da Türkiye'yi hem Asya'da üretilip Avrupa'ya sevkiyatı yapılan opiyatların kaçakçılığında, hem de Avrupa'da üretilip Asya'ya transfer edilen sentetik uyuşturucuların kaçakçılığında transit ve hedef ülke haline getirmektedir. 1980'lerden itibaren Türkiye yasadışı uyuşturucu üreticisi konumunda bulunmayan ancak coğrafi konumu itibarıyla kıtalar arasında geçiş güzergâhı olarak kullanılan bir ülke pozisyonundadır. Diğer taraftan Türkiye yoğun nüfusa sahip olması bakımından önemli bir pazar olarak görülmektedir. Yakın zamana kadar iç karışıklıkların hüküm sürdüğü Suriye'de eski devrik liderin iç savaşı finanse edebilmek için özellikle Captagon ticaretini kullanması, komşusu konumunda bulunan Türkiye'de sentetik uyuşturucu madde miktarını artırmıştır.

Uyuşturucu madde üretimdeki yakalanma miktarındaki artış profili, dünyadaki madde kullanım oranına bağlı olarak arzın arttığını göstermektedir. Son 7 yılda Türkiye'de yakalanan uyuşturucular değerlendirildiğinde en fazla miktarın sentetik bazlı uyuşturucu maddeler olduğu görülmektedir. 2019 yılından itibaren metamfetamin yakalamalarında ciddi bir artış gözlenmiş, 2023 yılında ise 21,9 ton metamfetamin ele geçirilerek rekor seviyeye ulaşmıştır. Bu, metamfetaminin doğrudan İran üzerinden veya doğrudan İran'dan Afganistan menşeli olarak Türkiye'ye kaçakçılığının devam ettiğini göstermektedir. Captagon yakalamalarında 2022 yılına göre düşüş yaşanmış olsa da Türkiye, Latin Amerika'dan Avrupa'ya gönderilen kokain için giderek daha fazla transit

koridor olarak kullanılmaktadır. 2023'te 13,7 milyon Captagon tableti ele geçirilmiş ancak bu sayı bir önceki yıla göre azalmıştır. Buna paralel olarak yakalanan eroin miktarında da 2021 yılında 22,2 tondan olan miktar 2022 yılında 8 ton olmak üzere yüzde 64'lük bir düşüş görülmüştür. Eroin miktarındaki bu azalış Taliban'ın Afganistan'da eroinin hammaddesi olan afyon üretimini yasaklamasının bir sonucu olabileceğinden, Avrupa ülkelerinin bu yasağın sentetik opioidlerin kullanımına katkıda bulunan koşullar yarattığı görülmektedir.

Türkiye'nin uyuşturucu kaçakçılığına karşı etkin mücadelesi ülkede üretimi bitirerek sadece transit geçişe teşebbüslerin sağladığı konuma getirmiştir. Hem ulusal hem de uluslararası düzeyde müşterek yapılan operasyonlar yürütülmesi uluslararası çerçevede konunun boyutlarını ortaya koymaktadır. 17 Nisan 2025 tarihinde 6 aylık takip sonucunda kolluk kuvvetleri tarafından Ankara ilinde gerçekleştirilen “*Narkokapan-Ankara*” operasyonunda 626 farklı adrese baskın yapılmış ve 525 şüpheli sokak satıcısı yakalanmıştır. Yurt içinden son yıllarda yapılan en büyük uyuşturucu operasyonu olması bakımından dikkat çekmektedir. Ayrıca 15 Nisan 2025 tarihinde Emniyet Genel Müdürlüğü koordinesinde Avrupa Polis Teşkilatı Europol, Hollanda, Almanya, İspanya ve Belçika'da ülkelerin polis teşkilatlarıyla eş zamanlı olarak gerçekleştirilen “*Orkinos-Bulut*” operasyonunda uyuşturucu madde ticareti yapan organize suç örgütlerine operasyon düzenlenmiştir. Söz konusu suç örgütlerinin Türkiye ve Avrupa'ya Güney Amerika üzerinden eroin, Balkanlar üzerinden skunk ve Avrupa üzerinden ecstasy maddelerinin üretimi ve sevkiyatı tespit edilmiştir. Bu yönüyle uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadelede uluslararası iş birliğinin önemi ortaya konulmuştur.

Kaçakçılıkla mücadele; cezai yaptırımların ağırlaştırılması, uyuşturucuya yönelik talebi azaltacak tedbirlerin alınması ve uluslararası iş birliğinden geçmektedir. Uyuşturucu madde üretiminde ve yeni sentetik maddelerin tespitinde günümüzde yapay zekâ kullanılmaktadır. Ayrıca organize suç örgütleri tarafından yeni teknolojilerle telefon içerisinde casus yazılımlar yüklenerek, suçların gizlenmeye çalışılması tüm bunların tespitinde yeni teknolojilerin kullanılmasını gerektirmektedir. Diğer taraftan toplu yaşam alanlarının bulunduğu yerlerde uyuşturucu maddelerin tespitini kolaylaştıran etkin kemosensörlerin geliştirilmesi ve bu kemosensörlerin yaygın şekilde kullanılması bu ticareti yapan kişilerin üretime geçme düşüncesinde caydırıcılık sağlayacaktır. Ayrıca sentetik olan uyuşturucu maddelerin sentezinde kullanılan ham maddelerin tedarik zincirinin kırılması, uyuşturucu ile mücadele bakımından son derece önem arz etmektedir.

YAZAR BEYANI / AUTHORS' DECLARATION:

Bu makale Araştırma ve Yayın Etiğine uygundur. Beyan edilecek herhangi bir çıkar çatışması yoktur. Araştırmanın ortaya konulmasında herhangi bir mali destek alınmamıştır. Makale yazım ve intihal/benzerlik açısından kontrol edilmiştir. Makale, “*en az iki dış hakem*” ve “*çift taraflı körleme*” yöntemi ile değerlendirilmiştir. Yazar, dergiye imzalı “*Telif Devir Formu*” belgesi göndermişlerdir. Mevcut çalışma için mevzuat gereği etik izni alınmaya ihtiyaç yoktur. Bu konuda yazarlar tarafından dergiye “*Etik İznine Gerek Olmadığına Dair Beyan Formu*” gönderilmiştir. Yazar, çalışmanın tüm bölümlerine ve aşamalarına tek başına katkıda bulunmuştur. / This paper complies with Research and Publication Ethics, has no conflict of interest to declare, and has received no financial support. The article has been checked for spelling and plagiarism/similarity. The article was evaluated by “*at least two external referees*” and “*double blinding*” method. The author sent a signed “*Copyright Transfer Form*” to the journal. There is no need to obtain ethical permission for the current study as per the legislation. The “*Declaration Form Regarding No Ethics Permission Required*” was sent to the journal by the authors on this subject. The author contributed to all sections and stages of the study alone.

KAYNAKÇA

- ALTINTAŞ, Can (2018), “*Türkiye’de Narko Terörizm ve Uluslararası Düzeyde Uyuşturucu ile Mücadele*”, **Yüksek Lisans Tezi**, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- ATICI, Halil Hikmet (2021), “*Terörizmin Finansmanı ile Mücadele Çerçevesinde Bir Araç Olarak Kartlı Ödeme Sisteminin Değerlendirilmesi*”, **Yüksek Lisans Tezi**, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- AYDEMİR, Şinasi (1995), **Türkiye’de Kayı Dışı Ekonomi (Vergisel Ağırlıklı Uzlaşma Önerisi)**, Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayınları, İstanbul.

- AYDEMİR, Şinasi (1995a), “*Kayıt Dışı Ekonomi Üzerine (I)*”, **Vergi Dünyası**, S.161, ss.72-86.
- AYKIN, Hasan ve SÖZMEN, Kevser (2008), **Terörün Finansmanı**, Masak Yayınları, Ankara, 2. Baskı.
- DEMİR, Halil İbrahim (2007), “*Kayıt Dışı Ekonomi ve Kara Para İlişkisi*”, **Yüksek Lisans Tezi**, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (2022), “*Türkiye’nin Uyuşturucu ile Mücadelesi*”, **T.C. Dışişleri Bakanlığı Kurumsal Web Sayfası**, https://www.mfa.gov.tr/turkiye_nin-uyusturucu-ile-mucadelesi.tr.mfa (Erişim Tarihi: 19.11.2023).
- EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (2025), **Türkiye Uyuşturucu Raporu: Eğilimler ve Gelişmeler (2018-2024)**, Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Yayını, Ankara.
- EUROPEAN MONITORING CENTRE FOR DRUGS AND DRUG ADDICTION (2021), **Avrupa Uyuşturucu Raporu**, European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction Press, Lisbon.
- EUROPEAN MONITORING CENTRE FOR DRUGS AND DRUG ADDICTION (2023), **European Drug Report**, European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction Press, Lisbon, https://www.emcdda.europa.eu/publications/european-drug-report/2023_en (Erişim Tarihi: 13.01.2024).
- GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI (2025), “*Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğü Görev ve Yetkileri*”, **Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kurumsal Web Sayfası**, <https://muhafaza.ticaret.gov.tr/teskilat/gorevlerimiz> (Erişim Tarihi: 11.04.2025).
- GÜREL, Selahattin (2015), “*Terör ve Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları*”, **Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**, S.2(4), ss.15-27.
- IŞIK, Nihat ve ACAR, Mustafa (2003), “*Kayıtdışı Ekonomi: Ölçme Yöntemleri, Boyutları, Yarar ve Zararları Üzerine Bir Değerlendirme*”, **Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, S.21, ss.117-136.
- JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI (2025), **Jandarma Genel Komutanlığı Faaliyet Raporları (2018-2024)**, Jandarma Genel Komutanlığı Yayını, Ankara.
- KAHYA, Yavuz ve IRMAK, Fatih (2014), “*Kayıtdışı Ekonomi ve Suç Örgütlenmeleri İlişkisinin Sosyolojik Açısından Değerlendirilmesi*”, **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.18(1), ss.349-362.
- KARATAY, Özcan (2009), “*Kayıt Dışı Ekonominin Ülke Ekonomisine Etkileri ve Toplumsal Maliyeti*”, **Yüksek Lisans Tezi**, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- ÖGEL, Kültekin (2012), **Bağımlılık Yapan Maddeler El Kitabı**, Yeniden Yayınları, İstanbul.
- ÖNDER, İzzettin (2001), “*Kayıtdışı Ekonomi ve Vergileme*”, **İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, S.23-24, ss.241-245.
- ÖZSOYLU, Ahmet Fazıl (1999), **Yeraltı Ekonomisi**, Akçağ Yayınları, Ankara.
- SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI (2024), “*Tarihçe*”, **Sahil Güvenlik Komutanlığı Kurumsal Web Sayfası**, <https://www.sg.gov.tr/tarihce> (Erişim Tarihi: 15.01.2025).
- SARILI, Mustafa Ali (2002), “*Türkiye’de Kayıt Dışı Ekonominin Boyutları, Nedenleri, Etkileri ve Alınması Gereken Tedbirler*”, **Bankacılar Dergisi**, S.41, ss.32-50.
- UÇAN, Raşit ve GÜNER, Ümit (2017), **Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun Kapsamındaki Yükümlülükleri**, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (Türmob) Yayını, Ankara.
- UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME (2022), “*Afghanistan Opium Survey*”, **UNODC Kurumsal Web Sayfası**, https://www.unodc.org/documents/crop-monitoring/Afghanistan/Opium_cultivation_Afghanistan_2022.pdf (Erişim Tarihi: 13.01.2024).

- UNODC - UN OFFICE ON DRUGS AND CRIME (2024), “*Legislative Guide*”, **UNODC Kurumsal Web Sayfası**, https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/2020/TiP_LegislativeGuide_Final.pdf (Erişim Tarihi: 13.01.2024).
- UNODC - UN OFFICE ON DRUGS AND CRIME (2023), “*World Drug Report: 2023*”, **UNODC Kurumsal Web Sayfası**, <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/world-drug-report-2023.html> (Erişim Tarihi: 20.11.2023).
- UNODC - UN OFFICE ON DRUGS AND CRIME (2024), “*World Drug Report: 2024*”, **UNODC Kurumsal Web Sayfası**, <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/drug-use-new.html> (Erişim Tarihi: 12.04.2025).
- UNODC - UN OFFICE ON DRUGS AND CRIME (2025), “*World Drug Report: 2025*”, **UNODC Kurumsal Web Sayfası**, <https://www.unodc.org/unodc/en/press/releases/2025/June/unodc-world-drug-report-2025-global-instability-compounding-social-economic-and-security-costs-of-the-world-drug-problem.html> (Erişim Tarihi: 11.03.2025).
- ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ (2024), “*Birleşmiş Milletler Dünya Uyuşturucu Raporu Açıklandı*”, **Üsküdar Üniversitesi Kurumsal Web Sayfası**, <https://uskudar.edu.tr/tr/icerik/59445/birlesmis-milletler-dunya-2024-uyusturucu-raporu-aciklandi> (Erişim Tarihi: 15.04.2025).
- YILMAZ, Gülay Akgül (1996), “*Yeraltı Ekonomisi ve Vergi Kaybı*”, **Doktora Tezi**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- YÜCEBAŞ, Önder (2011), **Suç Ekonomisi ve Terörün Finansmanı**, Seçkin Yayınları, Ankara.
- 6136 sayılı **Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun** (15.07.1953 tarih ve 8458 sayılı Resmi Gazete).

